

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

ZLOČINAČKA BRAČA

BROJ 104

CENA 2 DINARA

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKÉ FIRME

DARWIL

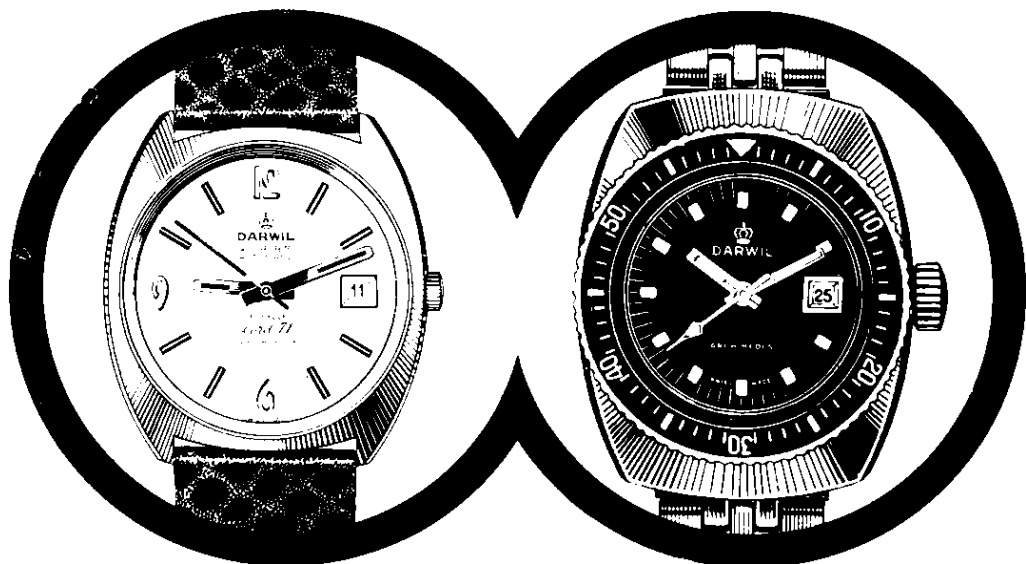
TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4 / I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA
CASOVNIKA „DARWIL” I „ARETTA” POZNATIH PO
PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA.
TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU
NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO
SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14,
18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71
ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71
SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA
I UDARA

CASOVNIKE „DARWIL” I „ARETTA” MOZETE NABAVITI
I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM
KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!
SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM
MESTIMA

ZLOČINAČKA BRAČA

Naslov originala:

WILLIAM MARK

DIE FLANAGANS

Copyright by MARTIN KELTER
VERLAG 1971.

Zločinačka braća

Napustili su grad oko pola devet, jašući u pravcu severozapada, prema reci Lu Lon. Svako od njih bio je utonuo u svoje misli. Da li će na reci sresti čoveka koga su i razbojnici upravo tamo očekivali? Ko bi mogao biti taj čovek? Da li je on veliki, tajanstveni vođa bande „ljudi s vešalima“?

Vajat Erp nije smeo u to da poveruje. Ipak, činjenica je da su razbojnici očekivali neku veoma važnu osobu sa one strane granice. Baš zbog toga moraće da ga uhvati.

Dok Holidej je jahao ćutke uz svog prijatelja maršala Erpa. Pošto je Vajat dobro poznavao put, napredovali su prilično brzo. Bilo je jedanaest sati kada su stigli do reke. Nisu morali da jašu sasvim gore do onog mesta na kome se tog popodneva Vajat sukobio sa razbojnicima.

Ukoliko jahač uopšte bude došao, gotovo je sigurno da će se držati leve strane obale i jahati duž nje,

što znači da mora da prođe pored zavoja gde reka Lu Lon skreće oštro prema zapadu, a put vodi u pravoj liniji ka jugu, do Martinija.

Priterali su konje do strme obale i ostavili ih iza žbunja. I sami su se zadržali, prikriveni iza rastinja, odakle su motrili na sever.

Noć je bila obasjana mesečinom. Istina, znali su da mesec neće još dugo osvetljavati punim sjajem. No, do zore će sigurno bacati bleđu svetlost na savanu. Bio je početak novembra, pa su noći u ovom predelu počele da bivaju prilično sveže.

Dva prijatelja su strpljivo stražarila na svojim mestima.

Uostalom, nije bilo prvi put da se njihovo strpljenje nalazi u velikom iskušenju. Posle izvesnog vremena čovek iz Misurija podiže glavu i počeo napregnuto da osluškuje.

— Jahač — rekao je.

Kockar potvrdi. Da, i on je čuo topot kopita u daljini.

Krenuli su obalom i ponovo se

prikрили iza jednog žbuna, koji nije potpuno zaklanjao vidik.

Potrajalo je prilično vremena pre nego što se jahač približio. Ne treba zaboraviti da se noću topot kopita čuje veoma dobro čak i iz velike daljine.

Ko bi to mogao da bude? Da li ga poznaju? Da li je to možda neki razbojnik iz Nogalesa, ili neko iz Tombstona? Možda je to samo vesnik ili čak neki vođa grupe, a čak možda i vođa bande sivolikih?

Napregnuto su očekivali u svom skrovištu.

Najzad je stigao. Jahač je vranca i grabio u oštrom galopu niz puteljak prema obali. Odmah su ga prepoznali. Vajat okrete glavu u stranu i zagleda se u lice svog prijatelja. Na tom lisu se ogledalo iznenađenje i neverica.

Jahač je već stigao sasvim blizu, sedeo je na konju na indijanski način, nešto malo zabačen u nazad, pridržavajući uzde levicom. Desna ruka visila mu je niz telo. Sada, dok je prolazio pored žbuna, njegova silueta se oštro ocrtavala prema noćnom nebu.

Dva prijatelja su zaustavila dah. Jahač je promakao pored žbuna. Još nekoliko sekundi su stajali nepomični i posmatrali ga.

Konačno se maršal uspravio. Usne su mu bile čvrsto stisnute, a oči nalik na uzani prorez. Još uvek je pratio pogledom čoveka koji se udaljavao.

I kockar se uspravio. Usne su mu se pokrenule. Izgovorio je dve reči kao da pljuje:

— Ajk Klanton!

Vajat je stavio ruke u džepove.

— Da, Ajk Klanton.

Kraj reke je vladala grobna tišina. Topot kopita dolazio je sada iz velike daljine.

Dakle, došao je. Isak Klanton iz pokrajine Kočiz, rančer iz okoline Tombstona, najveći vođa bande koga je Amerika do toga dana imala.

Dva prijatelja su stajala ne shvatajući i gotovo ne verujući svojim sopstvenim očima. Svakog drugog su pre očekivali, nego njega.

Znači, to je bio čovek koga su razbojnici sa vešalima očekivali. Vajat Erp još uvek nije mogao da se pomiri s tim da je jahač koga su zločinci očekivali Ajk Klanton.

Dakle, on je bio veliki vođa? Maršal steže pesnice i reče žustro:

— Mogao sam to i da pomislim. Zar je bilo sumnje da to mora biti on?

Još uvek su stajali na puteljku i gledali u pravcu savane.

— Šta sad? — upita Holidej konačno.

Vajat nije odmah odgovorio.

— Moraćemo da ga sledimo.

— Uveren sam, maršale, da jaši u Martini.

— Da, Dok, i ja tako mislim.

Pošli su prema svojim konjima, vinuli se u sedla, i počeli da prate jahača, aii sa takvog rastojanja da ovaj ne može da primeti.

Bilo je već prilično kasno kada je Ajk Klanton stigao u grad. Sjahao je ispred kantine, prebacio uzde svog crnog ždrepcu preko prečke i pogledao u pravcu prozora. Na ulicu je još uvek dopirala larma i zvuci raštimovane gitare koja je pratila jedan promukao ženski glas. Ajk pođe prema ulazu u kantu i razmače zavesu od drvenih perli. Galama je istog časa prestala.

Gosti u kantini „Del Sole” piljili su iznenađeno u čoveka na ulazu. Nije bilo nikog ko ga nije poznavao. Iako je prošlo prilično vremena od kako je poslednji put bio u Martiniju.

Kelner za šankom jednostavno nije uspeo ni da zatvori usta.

Zena, koja je stajala na podijumu, razrogačila je oči i kao i ostali u lokalu netremice gledala prema vratima. Sviraču gitare se ruka formalno ukočila na žicama, a ostali, koji su do sada bili veoma bučni, umukli su i kao okamenjeni sedeli za stolovima.

Ajk Klanton zakorači u lokal, a zavesa od perli se zveckajući spusti.

Svako od prisutnih imao je osećaj da mu Ajkov pogled prodire do u dušu.

Rančer iz Tombstona je stajao uspravljeno na vratima i ispitivački posmatrao veliki lokal. Svi su ga se nekada bojali. Prišao je teškim koracima šanku i položio svoje šake na izглаčanu površinu.

Vajat Erp i Dok Holidej su ga na poslednjoj deonici puta pratili iz veće blizine, tako da su se sad i sami našli pred kantinom.

Maršal reče svom prijatelju:

— Idem preko do zatvora da vidim šta je sa ostalima.

Kockar se saglasi.

— U redu, ja ću motriti na Ajka.

Holidej je upravo stajao ispred prečke za vezivanje konja kada je Ajk Klanton prilazio šanku.

* * *

Vrata zatvora bila su otvorena. Maršal izvuče revolver još ispred

njih, a onda kresnu šibicu. Odmah je primetio da su i vrata svih ćelija otvorena. Zatvorenici su umakli!

Fin Klanton koji je te večeri bio uhapšen, uspeo je da umakne.

Sada je njegov brat stajao u krčmi u kojoj će se uskoro saznati šta se dogodilo.

Vajat Erp se odmah vratio. Prilazeći kantini ugledao je belu košulju Doka Holideja. Poveo je oba konja za uzde i odveo ih iza kuće. Vrativši se zatekao je kockara još uvek kraj ulaza.

— Do sada nije bog zna šta učinio — objašnjavao je Holidej. — Stoji za šankom.

— I, zar ništa nije rekao?

— Ne.

— Ni jednu reč?

— Ni jednu.

Kelner je stavio čašu viskija ispred Ajka Klantona. Ovaj je podiže, otpi gutljaj, a onda je ponovo vratio na šank.

— Gde je Fin?

Kelner, čovek pedesetih godina, uzmače korak nazad. Uplašeno je gledao nekadašnjeg vođu bande.

— Ja to ne znam, mister Klanton.

— Tako? Ti to ne znaš? Ali znaš da ova krčma njemu pripada?

— Da, to znam.

— A ja to nisam znao. Saznao sam tek danas gore u Nogalesu.

Tajac.

Tada se Ajk Klanton okrete i nasloni desnim laktom na šank. Još jednom je prešao pogledom po lokalu, a onda ponovo upitao:

— Gde je Fin?

Na to ustade jedan čovek od stola i pođe tri karaka prema Ajku. Bio je izrazito mali, dugog mršavog lica i očiju upalih u duplje.

— Vajat Erp je bio ovde, mister Klanton.

— To nisam želeo da saznam čoveče. Samo sam pitao gde je Fin?

Liršavko bojažljivo pogleda oko sebe.

— Maršal je ovde tražio nekog čoveka, a onda je došlo napolju do ozbiljnog puškaranja. Nekolicina su ranjena. Tada je Fin izašao.

— I? — oštro je upitao Ajk.

— Izašao je na ulicu i razgovarao sa maršalom. No, možda je celu stvar suviše lako zamislio. U svakom slučaju, iza leđa mu se iznenada stvorio Dok Holidej.

— Holidej? — ote se Ajku uzvik iznenađenja.

U kantini je vladala grobna tišina.

Ajk se odvoji od šanka i pođe prema čoveku.

— Govori dalje!

— Si, senjor! Vajat Erp ih je sve uhapsio i odveo u zatvor.

— I onda?

— Onda je odjahao zajedno sa Dokom Holidejom.

— Hoćeš li da mi kažeš da je Fin još uvek u zatvoru?

— Ne, senjor, naravno da više nije.

— Šta to znači: „naravno”? Ko ga je pustio?

— Ja — čuo se glas iza Ajkovih leđa.

Ajk se okrete i ugleda kelnera.

— Ti si ga, dakle, pustio?

— Da.

— Kako ti je to palo na pamet? Kelner proguta pljuvačku.

— On je naš prijatelj.

— Prijatelj? — Ajk ga prezrivo odmeri. — Da, sigurno! — Onda pogleda po lokalu. — Vi ste svi njegovi prijatelji, ha, ha, ha!

Naglo se okrenuo i pošao prema izlazu.

Vajat Erp i Dok Holidej su stajali duboko u senci trema.

Ajk Klanton je izašao iz kantine, vinuo se u sedlo i odjahao iz grada.

Dva prijatelja su još neko vreme sačekala, a onda krenula za njim.

Nije bilo tako važno što je Fin pobegao iz zatvora u Martiniju. Sada je daleko važniji bio Ajk.

Kuda li je samo krenuo? Njegov nastup u kantini ponovo je bio vrlo čudan i krajnje nejasan.

Maršal je već posumnjao da je Ajk Klanton primetio svoje gonioce. S druge strane, po reagovanju gostiju u krčmi, moglo se nedvosmisleno zaključiti da ga ovde niko nije očekivao. Naravno da to nije moralo ništa naročito da znači, jer ljudi, koji su očekivali neku važnu ličnost naime En Riko i ostali sivoliki, sada nisu bili u Martiniju. Umakli su zajedno sa Finom. Možda je Ajk znao kuda su krenuli, pa se uputio za njima?

Maršal Erp je mogao sada da uhapsi Ajka Klantona. Međutim, time još ništa ne bi postigao. Kao što, ustalom, ništa ne bi postigao da ga je do sada pokušao da uhapsi. Uvek kad god bi se sreli, situacija je bila takva da hapšenje Ajka Klantona ne bi ničemu doprinelo. Ni noćas nije bilo drugačije.

Možda je primetio da ga dva prijatelja iz Dodž Sitija slede, pa se zbog toga tako i ponašao. Bilo kako bilo, ničemu ne bi koristilo da ga je Vajat Erp sada presreo. Ovako, mogao je bar da se nada da će ga Ajk Klanton, ne želeći, to, odvesti u skrovište razbojnika.

Tombston je imao novog šerifa.
Luk Šort!

Vajat Erp i Džon Klem su se pobrinuli da tako bude. Osim toga, i većina gradskih otaca se založila za izbor Šorta.

Preko volje i posle dugog ubedivanja džinovski Teksašanin je prihvatio dužnost.

Jedan dan pošto je Vajat Erp napustio grad, Džon Klem je velikom većinom glasova ponovo izabran za gradonačelnika. Tako se dogodilo da ovaj opasni stočarski grad u dva dana dobije novog šerifa i novog gradonačelnika. To svakako nije obradovalo veliki broj ljudi.

Za sve vreme dok je ljigavi Mekintoš bio gradonačelnik u Tombstonu, a Džoni Behan šerif, mnogi su se osećali dobro i činili ono što su želeli. Međutim, sada su se stvari izmenile. Ljudi na ulicama više nisu bili bučni kao nekada, niti u krčmama tako divlji i raskusni. Ono što je vlasnike krčme najviše pogodilo, bilo je zatvaranje lokala u ponoć.

Nikom nije padalo na pamet da izaziva tuču ili puškaranje i time na sebe navuče gnev džinovskog, snažnog šerifa.

Već sturadan u podne dogodile su se neke stvari sa kojima Luk Šort nije računao. On se i prihvatio dužnosti šerifa kako bi bdeo nad četvoricom važnih zatvorenika, koje je maršal stavio iza katanca. Bili su to braća Hal i Edvard Flanagan, rančer-razbojnik Osvald Šibel i najzad kreolac Džimi King. Oko jedanaest sati, odmah posle naimenova-

nja novog gradonačelnika, ušao je u Lukovu kancelariju stariji čovek i zabacio šešir na potiljak.

— Moje je ime Kalhun, šerife. — Pružio je Teksašaninu desnicu. — Imam farmu na šest milja od grada. Noćas su mi ukradena dva konja.

Luk zviznu ljutito kroz zube. Još i to! Sada će dolaziti sa hiljadu žalbi i molbi, a on mora da čuva zatvor.

— Možda biste mogli da u toku dana dođete do mog imanja, šerife?

Teksašanin potvrdno klimnu glavom.

— Da, ili ću doći ja, ili moj zamjenik.

— U redu, mister Šort.

Stari farmer zastade na vratima i još jednom se okreće. — Bilo bi mi naravno, drago kada bi ste vi lično došli.

— Da, da, mister Kalhun.

Samo što je farmer otišao i Luk Šort ustao i zaključao kancelariju, jedan jahač je ludčki grabio prema kancelariji i naglo se zaustavio pred njom, dižući ogroman oblak prašine.

— Šerife! šerife! Vikao je još iz daleka.

— Šta se dogodilo?

— Morate odmah da pođete. Dođe u pilani...

— Ama, šta se dogodilo?

— Došlo je do užasne tuče.

— Neka ide do đavola. Moraćete sami da tu tuču sredite.

— Šerife, gazda me šalje.

— Gospode bože! — Luk nesigurno pogleda prema kancelariji i dodade: — U redu. Dolazim.

— Možete da uzmete mog konja, šerife.

— U redu.

Teksašanin se vinu na kulaša ko-

ga je jahao radnik sa pilane i odjurio galopom.

U priani je doista došlo do užasne tuce, koja je još uvek trajala kada je Luk došao. S mukom je uspeo da umiri ljude.

— Morate mi još jednom posuditi ovog konja, mister — doviknuo je radniku. — Možete ga uzeti kasnije kod mene u kancelariji.

Novi šerif je grabio u oštrom galopu ulicom Alen i ispred kancelarije kliznuo iz sedla. Iako su teška vrata koja su vodila u hodnik sa ćelijama bila zaključana, bio je nepoverljiv. Nervozno ih je otključao i pregledao ćelije. Tek kada je video lica sve četvorice razbojnika, umirio se. Toliko je bio sumnjičav da je čak pretpostavljao da bi mogli bez malo da umaknu kroz ključaonicu. Uostalom, ne bi bilo prvi put da se ovde u Tombstonu u sred bela dana razbojnici puste na slobodu. U tom poslu obično su mu pomagali prijatelji koji još nisu bili iza rešetaka.

Napustio je kancelariju kako bi se oslobodio nepoželjnih poseta građana i rančera sa okolnih imanja. Nije hteo da dozvoli da ga odavde odvuku.

Luk Šort je prvo potražio čoveka koji bi mu ovde pomogao.

Međutim, naišao je na velike teškoće. Svi su u gradu bili uvereni da Luk Šort ovde neće dugo ostati šerif i onaj ko bude radio kao njegov pomoćnik, moraće da računa s time da će kasnije navući sebi na vrat gomilu neprijatelja. Upravo zbog toga Teksašanin nije uspeo da nađe nikog za pomoćnika.

Oko dvanaest sati se mrzovoljno vratio u kancelariju.

Sreća ga izrazito nije služila. Pred

vratima je zatekao trojicu ljudi koji su ga očekivali.

Jedan od njih, visoki plećati momak, izbornog preplanulog lica, odmah mu reče:

— Šerife, morate da dođete na naš ranč. Ukradeno mi je mnogo stoke.

— Kada — upita Luk mrzovoljno.

— Jedne od poslednjih noći.

— Tako? — iznenadi se Luk. — A zašto onda niste došli prekuće ili juče, kada je vaš prijatelj Džoni Behan još uvek bio tu!

Odgajivač stoke odmahnu rukom.

— Ha, Džoni Behan — rekao je prezrivo. — Kod njega ne bih nikada ni došao. Kakvog bi to smisla uopšte imalo?

— Da, da, znam. Gde vam je ranč?

— To je Skot ranč, šerife. Napolu ispred brežuljaka. Možete imanje da vidite još sa srebrnog potoka.

— U redu, doći ću.

— Kada?

— To vam ne mogu tačno reći? U svakom slučaju u toku dana.

— Ol rajt!

Luk Šort ljutito uđe u kancelariju i odmah obide zatvorenike. Bili su još uvek tu.

Hal Flanagan je stajao uz rešetke.

— Hej, Šort, koliko još dugo mislite da nas držite ovde zatvorene?

— Zaveži, momče, inače ću te izvući iz te ćelije i onda ti reći koliko ćeš ostati ovde.

Na to njegov brat Ed skoči kao panter prema rešetkama i procedi:

— To ćete iskijati!

Novi šerif s treskom zatvori vrata koja su vodila prema ćelijama i

uputi se kod gradonačelnika. Zatekao ga je u štampariji kako ispravljaja jedan članak.

— Helo, šerife! — doviknuo je ljubazno Teksašaninu.

Luk ljutito odmahnu rukom.

— I to mi je nešto! Neka davo nosi taj posao!

— De, de zar ste već imali nevolja?

— Potreban mi je pomoćnik, mister Klem.

— Ali, naravno, lako će se naći pomoćnik šerifa za čoveka kakav ste vi.

— U to bogami sumnjam. Ljudi se veoma čuvaju da preuzmu kasnije moju zvezdu.

— Zar vi nemate nameru da ovde ostanete?

— Niste valjda ozbiljno shvatili da ću ovde ostati?

— Ovaj, ne baš sasvim, mister Šort — priznao je Džon Klem. — Ali, svakako nećete baš tako brzo otići.

— Odjahaću čim maršal napusti Tombston i sredi ovaj šljam.

— Da, da. Shvatam — zamišljeno reče stari novinar. — Zašto biste, uostalom, i boravili u ovakvom gradu. I ja se samom sebi čudim što sam još uvek tu. Već sam to kazao maršalu.

Teksašanin stavi dugačku smeđu cigaru među snažne bele zube i kresnu palidrvce.

— Radi se, mister Klem, o tome, što su me pozvali na dva okolna imanja. Na Kalhunovoj farmi su navodno ukradeni konji. Odmah zatim je i Skot došao u grad.

— Irvin Skot? — upita gradonačelnik nabravši čelo.

— Da. Rekao mi je da su mu ukradena goveda.

— Kod te bande se uvek nešto dešava — zaključio gradonačelnik. — Ali, zar ne biste mogli da učinite tim ljudima uslugu i odete tamo?

— To mi neće teško pasti. Koначno, plaćen sam za ovaj posao, mister Klem. Međutim, nemojte zaboraviti da sam zvezdu prihvatio za ljubav Vajata Erpa, jer sam želeo da čuvam njegove zatvorenike.

— Aha, sad shvatam! Vi mislite da ne bi trebalo da odjašite iz grada, jer strahujete da bi neko mogao da oslobodi braću Flanagan i ostala dva lupeža.

— Na žalost, strahujem.

— U redu, onda ćemo morati doista da nađemo pomoćnika. Sačekajte. — Gradonačelnik se obrati jednom od svojih radnika: — Hej, Hervarde, kako stoji stvar sa tvojim bratom Džimom?

Hervard odmahnu glavom.

— Ja mislim da šerif može sebi da uštedi trud do njegove kuće. Džim o tome misli što i ostali.

— Eto vidite — promrsi Teksašanin.

Impulzivni, stari novinar lupi nogom o pod.

— Čekajte, Luk, naći ćemo mi nekoga. Pođite sa mnom.

Krenuli su ulicom Alen prema „Oriental” salunu.

Vlasnik je još uvek ležao bolestan u postelji, a čovek koji je stajao iza šanka posmatrao ih je ispitivački.

Gradonačelnik prođe kroz lokal, gurnu vrata prema dvorištu i pozva: — Džoni!

Iz štale izađe čovek srednjeg rasta, veoma nalik na Indijanca.

— Džoni, šta misliš o mestu pomoćnika šerifa?

— Oh, to dobro! — Iznenada se

konjušarevo lice smrači. — Pomoćnik šerifa? Gde?

— Kod Luka Šorta.

Melez uzmače korak nazad.

— Oh, mister Šort, veliki mister Šort, dobar šerif. Sigurno dobar šerif. Ali Džoni ne dobar pomoćnik šerifa za...

Teksašanin se gnevno okrete i pođe napolje, a Džon Klem za njim.

Kada su se obreli na tremu, Teksašanin procedi:

— Na kraju krajeva ćemo morati da uzmemo crnca Sama, slugu Neli Kešmen.

— Da, i to može da se dogodi — razočarano uzvratí gradonačelnik.

— No, čekajte, možda Rozi Džindžer ima neku ideju.

— Rozi Džindžer? Baš ona?

— Da, Rozi poznaje mnogo ljudi i verovatno zna među njima nekoga kome je potreban posao.

Teksašanin sleže ramenima.

— Uostalom, vi to najbolje znate.

Krenuli su krivudavom ulicom prema baru Roze Džindžer.

Mlada žena nesigurno pogleda džinovskog šerifa. Neprijatnu tišinu prekinuo je gradonačelnik, ljubazno se smeškajući.

— Gospođice Džindžer, našem novom šerifu je potreban pomoćnik.

Žena vidljivo odmahnu sa olakšanjem, a Klem nastavi:

— Vi poznajete mnogo ljudi, Rozi! Pretpostavljam da znate i nekoga za taj posao.

— Postoji sigurno sposobnog sveta za taj posao. Ali, ja mislim da će se bojati da prihvate službu.

— Svakako — promrsi šerif. — Odustanite, Kleme.

— Ne, sačekajte. — Rozi istrča u

dvorište gde jedan stariji čovek ležerisao urva. Imao je oko četrdeset pet godina i prosedu kosu. Bio je snažan, dežmekast, oči su mu bile svetle, a pogled dobar.

— Zdravo, Hampi! Možete li za trenutak da uđete u lokal?

— U redu, gospođo!

Hampi je nosio kožni prsluk i si-ve pantalone. Košulja mu je bila izbledela. Odmah je prišao dvorišnim vratima i pošao u lokal za vlačnicom.

Rozi Džindžer ga predstavi.

— Ovo je Hampi Donegan.

Gradonačelnik ga ispitivački odmeri.

— Vi niste dugo u Tombstonu?

— Ne, gospodine.

— Poznajete li me? — upita Klem.

Donegan potvrdi.

— Da, ja sam se juče pobrinuo da budete izabrani.

Džon Klem mu smešeći se pruži ruku. Onda pokaza na Luka Šorta.

— Poznajete li ovog čoveka?

— Da, to je šerif Šort.

— Tako je. Slušajte, Donegane, šerifu je potreban pomoćnik.

— Pa svakom šerifu je potreban pomoćnik i to dobar.

— To je bilo lepo sročena rečenica — zaključí Šort. Na usnama mu je zaigrao jedva primetan osmeh. Donegan mu se dopao. Međutim, sasvim je bilo izvesno da on neće biti zainteresovan za posao pomoćnika šerifa. Ipak, upitao ga je:

— Dakle, kako stoje stvari? Da li ste zainteresovani za taj posao?

Donegan potvrdno klimnu glavom.

— Da, bio bih veoma zainteresovan mister Šort, ali već sam za-

poslen ovde, kod gospođice Džindžer.

Mlada žena se umeša u razgovor:

— Možete se vratiti kod mene kad god hoćete, mister Donegan. No, sada je važnije da šerif ima pomoćnika.

— I ja tako mislim — zaključí Donegan, a onda priđe zidu, na kome je visio jedan izlizani opasač sa prastarim revolverom u futroli. Opasao ga je, vezao crnu maramu oko vrata i stavio stari sivi šešir.

— Što se mene tiče, možemo da krenemo, gazda!

Luk mu pruži ruku i srdačno se rukova.

— Dakle, šta sam rekao? — zaključí gradonačelnik. — Ovu stvar smo već obavili.

Zahvalili su Rozi Džindžer i napustili bar.

— Konačno je učinila nešto dobro — zamišljeno primeti Teksašanin.

— Ona bi to sasvim sigurno češće činila — branio je Rozu Džindžer gradonačelnik ali za to nema priliku. Osim toga, strahuje od svojih mušterija...

Tako je novi šerif u Tombstonu našao pomoćnika. Donegan je bio veoma ćutljiv čovek, što se Šortu dopalo, jer ni on nije bio naročito govornik.

Kada su stigli u kancelariju, novi pomoćnik je položio zakletvu pred Lukom Šortom i gradonačelnikom. Pošto je to obavljeno, Luk je izvukao iz fioke blistavu šestokraku zvezdu, okrenuo je na dlanu i video na poledini urezane dve reči, koje su ga naterale da se za trenutak trgne.

Pisalo je: Morgan Erp.

Tu zvezdu je nosio Vajatov naj-

mlađi brat na dan obračuna u O. K. korau. Iste godine u martu članovi Klantonove bande ubili su Morgana iz zasede. Među ubicama, istina, nije bilo nijednog člana porodice Klanton, ali su svi bili pripadnici bande.

Teksašanin duboko udahnu vazduh i pričvrsti Doneganu zvezdu na grudi.

— Tako, Hampi. Sada imate da nosite teško znamenje. Naime, čovek koji ga je pre vas nosio imao je veliko ime. Bio je godinama čuvar zakona u Santa Fe, a onda se ovde sa svojom braćom Vajatom i Virdžilom borio za zakon.

Donegan odiže zvezdu od prsluka i pročita tiho: Morgan Erp. Čutao je zatim nekoliko trenutaka, a onda dodao:

— U redu, gazda. Možete se osloniti na mene, kao što su se Virdžil i Vajat mogli da oslone na svog brata Morgana.

— To je prava reč Hampi.

Sat kasnije Luk Šort je grabio iz grada. Kalhunova farma se nalazila na severu, ispred sivih brežuljaka, gde je pre nepune decenije živelo divlje indijansko pleme i vodilo očajničku borbu protiv belaca. Nad prostranom golom zemljom nadnelo se azurno plavo vedro nebo. Iako je novembar već odmakao i sada popodne bilo je prilično toplo. Teksašanin uskoro ugleda u udolici zgrade Kalhunove farme.

Dečak, sa kojim je trčkarao pas, pođe mu u susret.

— Helo, vi ste Luk Šort, zar ne?

— Da, dečko.

Stari Kalhon je upravo potkivao konja.

— Odmah ću biti gotov, mister Šort — doviknuo je posetiocu.

Luk je neko vreme posmatrao kako farmer potkiva konja. Imao je neodoljivu želju da mu pomogne, jer stari Kalhun očigledno to nije činio naročito spretno. Luk Šort je godinama radio kod kovača u Dalasu i bio je veoma vičan tom poslu. Kada je konačno ždrebac odbacio prednjom nogom dečaka, Teksašanin mu munjevito priskoči, uhvati konja za nogu i podiže je.

— Tako, Kalhune, a sada mi molim vas učinite uslugu i pridržite ovu nožicu.

Farmer ga je zadivljeno posmatrao i činio sve što mu je šerif kazao.

Luk odmah dokopa klješta, njima prihvati usijano gvožđe i pričvrsti ga na kopito. Rožnato tkivo je počelo da crveni. Podigao se oblak beložutog dima.

Luk onda položi potkovicu na nakovanj, uze jedan čekić srednje veličine i počeo da obrađuje usijani metal. Udarci čekića odzvanjali su dvorištem. Kad je obradio potkovicu Luk je ponovo prilepi uz kopito. Potkovicu je legla. Teksašanin je dokopao eksere i za tili čas zakucao potkovicu. Turpijom je obradio krajeve, nadlanicom obrisao znoj sa čela i rekao:

— Ovaj momak sada ima dobru obuću.

Pošto je stari farmer pustio nogu ždrepcu, pružio je šerifu ruku.

— Znao sam da će Luk Šort biti izvanredan šerif za Tombston. Međutim, nisam imao pojma da je i izvanredan kovač.

— Tako, a sada mi pokažite gde su vam to ukradeni konji Kalhun.

Luk nije imao vremena i odmah je krenuo preko dvorišta sa farme-rom. Primetio je da je jedna od

dasaka na koralu otrgnuta. To se nije moglo dogoditi odavno.

— Ovde su stajali. Zapravo, ispod one male nadstrešnice — objašnjavao je farmer.

— A ovde su izašli. — Luk poka-za rukom na otrgnutu dasku.

— Da, doista. Daska je iščupana. U pravu ste! To nije bilo odavno.

— Kroz vratnice nisu prošli. Tamo imate težak lanac. Prekinuti taj lanac nemoguće je, a da se pri tom ne digne velika galama.

— Očigledno su naterali konje da perskoče sniženu ogradu.

Luk Šort se okrete i nasloni na ogradu. Posmatrao je savanu. Posle toliko sati bilo je veoma teško otkriti bilo kakav trag, jer je još u rano jutro počeo da duva jak vetar sa planina, nanoseći pesak.

Dva čoveka se vratiše u dvorište, gde je dečak upravo timario ždrepcu.

— Kako su konji izgledali — raspitivao se šerif.

Kalhun — opisa ukradene konje.

— I, na koga sumnjate?

Farmer sleže ramenima.

— Ne znam, i ne bi trebalo zbog toga ništa ni da kažem. Međutim, od pre izvesnog vremena imam briga jer me Skotovi momci uznemiravaju.

— Zar ljudi sa ranča Irvina Skota? — iznenadio se šerif.

— Da, tako je. Ne bi trebalo da se čudite šerife. Ti momci postaju uvek glasni kada Klantonovi učute. Ovde je to uvek bivalo tako. U vreme dok je Klantonova banda gospodarila ovim krajevima, Skotovi kaubojski su bili manji od zrnca peska. Nisu hteli da priđu bandi, čak su se klonili da dođu u sukob sa nekim

od članova. No, od vremena obračuna u O. K. koralu, ponovo su se osilili i takvi su sve vreme. Irvin Skot je okupio surovu, divlju momčad. Istina, on ima dosta goveda i veliki ranč, pa su mu potrebni ljudi. Ne može da ih bira baš naročito, kao niko ovde, uostalom. Svako je srećan ako se dokopa kauboja, ne lupajući glavu time odakle dolazi i kako se ponaša.

— I ti momci vas znači uznemiravaju? — raspitivao se dalje Luk.

— Da, ali nema svrhe da ih tužakam. Ja sam već odavno nameravao da dođem u grad. No znao sam da je potpuno bespredmetno da o tome govorim sa Džonom Behanom. Govorili mu ili ne, sve ostaje kao što je i bilo.

— Možete li mi reći nešto određenije šta ti momci čine?

— Jednom su bacili alat u potok, a zatim iščupali stubove na ogradi. Čak su dolazili ovamo i vređali moju kćerku kada sam se nalazio negde van kuće sa sinom.

— I vi ste to dozvoljavali?

— Ah, mister Šort, veoma je teško preduzeti nešto protiv toga. Emi, moja ćerka, uvek uz sebe drži pušku kada ja nisam kod kuće. Nedavno je Irvinovog sina Kleja isterala oružjem iz dvorišta.

Luk zviznu kroz zube.

— Klej Skot! — To ime je novi šerif već čuo negde. Međutim, nije mogao da se seti gde. — Da ne sumnjate možda na njega da vam je ukrao konje?

Farmer lagano odmahnu glavom.

— Ne, šerife, to ne verujem. Momak je istina vraški neobuzdan i bezočan, ali ipak ne mogu da pretpostavim da bi se upuštao u takav zločinački poduhvat.

Krađa konja je na Divljem zapadu predstavljala najteži zločin, posle ubistva šerifa i kažnjavala se smrću vešanjem.

— U redu, potražiću vaše konje Kalhune.

— Hvala, šerife.

Posle toga se Luk Šort vinuo u sedlo.

Dok je Teksašanin jahao kroz dvorište, uledao je levo mladu devojkicu kako prostire rublje. Mogla je imati sedamnaest godina. Bila je divnog stasa i imala je svetloplavu valovitu kosu. Kada je okrenula glavu, Luk vide lepo, detinjasto lice sa koga su ga posmatrala dva svetla oka.

Džinovski Teksašanin podiže ruku u znak pozdrava, a devojkica se osmehnu.

To je, dakle, bila Emi — farmarova ćerka!

Skotov ranč nalazio se na nekih sedam milja od Kalhunove farme, Šort je grabio u oštrom galopu u pravcu istoka. Uskoro je ugledao na horizontu na jednoj uzvišici građevinu u obliku kule. Poterao je konja u tom pravcu, a ubrzo zatim ugledao ostale građevine ranča.

Skotov ranč neverovatno je ličio na utvrđenje. Luk je u početku pomislio da to i jeste neko staro, napušteno utvrđenje, ali se brzo uverio u suprotno. Rančer je tako sagradio svoje imanje, jer je to u ovom kraju izgleda bilo korisno. Ipak, bilo je čudno, jer je vreme indijanskih napada odavno prošlo, a od napada belih razbojnika se na takav način ne može zaštititi. Izgleda da je taj Irvin Skot bio čudna ptičica, jer u protivnom sigurno ne bi ogradio imanje ogradom od tri jarda visine.

Luk je došao do ulaza i tu kliznuo iz sedla.

— Samo jašite dalje, šerife — čuo je neki glas odozgo.

Okrenuo se i ugledao na vrhu kule jednog čoveka. Mogao je imati dvadeset pet godina. Lice mu je bilo rošavo i bledo, a oči metalno sive. Kosa mu je rasla sve do kragne. Bio je od glave do pete obučen u smeđe.

Mladi čovek je bez žurbe sišao i stao pred Teksašanina.

Luk je sada mogao bolje da vidi da je srednjeg rasta, vitak i da oko bedara nosi širok opasač načičkan mecima. Naravno, znao je ko stoji pred njim. Sin rančera Skota, Klej.

Mladić ga je fiksirao neprijatnim, ispitivačkim pogledom i ponovio:

— Samo idite dalje, šerife.

Luk je gledao mladog čoveka pravo u oči.

— Vi ste svakako Klej?

— Ovaj nabra obrve. Na čelu su mu se usekle dve bore.

— Da — uzvratio je tiho. — Otкуда vi to znate?

Luk Šort se samo široko nasmeja, okrete se i nastavi da ide dvorištem prema velikoj rančerskoj kući.

U tom trenutku otvorila su se vrata i na njima se pojavio visok čovek četrdesetih godina. Kada je primetio Teksašanina, zastao je.

— Smeo bih se zakleti, da ste vi novi šerif iz Tombstona.

— Da, mister tako je. A ko ste vi?

— Ja sam Flet O'Konor, nadzornik Skot ranča.

— Raduje me. Gde je rančer?

— Morate se strpiti dok ne dođe.

— Da se strpim? Zovite ga!

Nadzornik namignu na levo oko.

— Hej, Šort, vi još niste maršal.

Uprkos tome, imate iste manire kakve i vaš prijatelj Erp.

Luk mu priđe bliže.

— Slušaj me, O'Konor! Ili ćeš sada pozvati svoga gazdu, ili će se ja popeti na svoju ragu i odjahati oдавде. Je li jasno?

O'Konor pogleda u pravcu kapije.

— Od odlazjenja nema ništa, Šort. Prvo gazda treba da govori sa vama.

Teksašanin se obazre i primeti da je kapija zaključana.

Vinuó se u sedlo i jahao prema kapiji.

— Klej!

Međutim, rančerov sin kao da je u zemlju propao. Gore sa osmatračke kule se zaorio grohotan smeh.

— Ha, ha, ha! Veliki Luk Šort je upao u klopku, zar ne?

— Dođi dole, momče, i otvori kapiju, inače ću je sam otvoriti.

— Hteo bih da vidim, Šorte, kako ćete to izvesti.

Teksašanin se okrenuo u sedlu i video nadzornika kako još uvek stoji na tremu.

— O'Konore, naređujem vam poslednji put da otvorite kapiju!

Nadzornik se podboči i uzvрати glasno:

— A ja vam poslednji put kažem da spustite ton, Šort.

Luk Šort kliznu iz sedla, priđe kapiji i izvuče poprečnu gredu. Ustanovio je da je kapija obezbeđena jakim lancem. Luk dokopa obema rukama lanac i povuče ga. Na desnoj strani se čulo krckanje. Podboči se nogom o kapiju i još jednom povukao. Džinovska snaga Luka Šorta učinila je svoje. Sada je mogao da otvori jedno krilo kapije.

— Izruči svom gazdi pozdrav,

O'Konore. Kada mu još jednom budu ukradena goveda, a mene hoće ovde da zadrži, neka stavi jači lanac, a ne od svog džepnog sata.

Pogledao je još jednom mladića gore na kuli stražari, i doviknuo mu:

— Ako samo još jednom budem čuo, Klej, da si tamo preko na Kalhunovoj farmi nekoga uznemiravao, polomiću ti sve kosti.

U međuvremenu su se u dvorištu Skotovog ranča okupili kauboji privučeni iz štala i korala oštrom raspravom. Niko, međutim, nije izustio ni reč.

Nezadržavan ni od koga, Luk Šort je odjahao sa ranča.

Bilo je gotovo šest sati kada je stigao u Tombston.

Jahao je veoma brzo, jer nije hteo da se zadržava van grada ni minut više nego što je potrebno. Istina, Hampi Donegan je ostao u kancelariji. Činilo mu se da je to pouzdan momak. Međutim, bio je jedino siguran kada je sam motrio na zatvorenike.

Odveo je konja u dvorište i stupio u kancelariju. On nije u njoj zatekao Hampa Donegana. Lukov pogled pade na teška vrata koja su vodila prema zatvoru. Nisu bila otvorena, Ipak, gonjen nekakvom sumnjom pošao je prema njima, otvorio ih i stao na pragu kao ukopan.

Sve četiri ćelije bile su širom otvorene.

Neko je oslobodio zatvorenike.

— Donegan — uzviknu Šort. Naglo se okrenuo i uleteo ponovo u kancelariju. Kada je hteo da otvoriti vrata koja su vodila na ulicu, zastao je. Na pragu je ugledao vlažnu mrlju, sagnuo se i opipao prstima.

— Krv!

Onda se okrenuo i video mali trag koji je vodio prema spavaonicama. Novi šerif je u dva koraka prešao kancelariju i uputio se prema vratima. Prva prostorija je bila prazna. Pošao je prema drugoj i ugledao na podu telo jednog čoveka. Bio je to Hampi Donegan. Ležao je licem okrenutim prema podu, kraj samog gvozdenog kreveta. Luk mu je prišao i kleknuo kraj njega.

— Hamp! — Okrenuo ga je i ugledao je samrtnički bledo, upalo lice. Tanak mlaz krvi tekao je niz bradu iz levog ugla usana. Luk mu otvori prsluk i ugleda na levoj strani izbledele pamučne košulje, odmah ispod srca, veliku krvavu mrlju.

Novi pomoćnik šerifa s mukom je otvorio oči.

— Gazda — krkljao je.

— Ko je to bio? — Luk se naže još više i nadnese uho nad ranjenikova usta. — Ko je to bio?

— Bio je to... bio je to... — glava pomoćnika šerifa pade na stranu.

Luk steže zube, skide pokrivač sa kreveta, zamota ga i stavi ranjeniku pod glavu.

— Sačekaj trenutak, Hamp! Idem po lekara.

Izleteo je kao puščani metak iz kancelarije. Napolju je gotovo naleteo na jednu ženu, koja je nosila kanticu sa mlekom. Sudar je bio tako jak, da joj je sud ispao iz ruke i mleko se prosulo. Na zemlji su se našla i dva tanjira sa komadima mesa.

Teksašanin se zbunjeno izvinjavao i zamolio ženu da uđe u kancelariju.

— Odmah se vraćam, moram po lekara!

Trčao je koliko su ga noge nosile preko ulice i zakucao na vrata lekareve kuće.

Doktorova stara sestra otvorila je vrata.

— Ah, to ste vi, šerife!

— Gospođo, gde je lekar?

— Oh, on nije ovde.

— A gde je onda? — uzbuđeno je pitao Luk.

— Mislim da je otputovao u Tornkist.

— U Tornkist? Grom i pakao! Do tamo ima bar pedeset milja.

— Da, šerife, otprilike toliko.

— Nebesa! — Novi šerif se okreće i počeo da trči niz ulicu Alen.

Doktor Kenan, drugi lekar u mestu, iznajmio je tamo pre tri godine kuću. Ni njega nije zatekao. Mlada lekareva žena objasnila je šerifu da je njen muž otišao u Takson da nabavi nove instrumente.

— Zbog toga se, za ime sveta, ne mora putovati u Takson. Mogao je da naruči poštom. Gospode bože, u međuvremenu može ceo grad da iskrvari. Gde da sada nađem lekara?

— Zar Dok Holidej nije ovde?

— Dok Holidej? — iznenadi se Luk. — Zar mislite da bih došao kod vašeg muža, da je Holidej u gradu.

Gnevan, bez pozdrava, nastavio je da trči ulicom Alen.

Na suprotnoj strani primetio je debeljuškastu ženu.

— Gospođo Gerland!

Žena se okreće i pozdravi Teksašanina srdačno. Bila je to ista ona žena, koja je u svoje vreme sa svog prozora posmatrala borbu u O. K. Koralu i na suđenju dala izjavu u korist braće Erp.

— Gospođo Gerland, tražim lekara.

— Zar Dok Somer nije tu?

— Ni on, ni Kenan.

— Jeli neko zlo u pitanju?

— Da, Donegan, moj pomoćnik, leži u kancelariji teško ranjen.

— Onda bi trebalo možda da ode-te do Gulbransona.

— Gulbranson, ko je to?

— On je nekada bio nešto kao lekar. Kako sam čula, stanuje dole u jednoj kolibi u rudarskom naselju.

— Veliko vam hvala, gospođo.

Gulbranson je za vreme secesionističkog rata bio neka vrsta vojnog lekara. Posle rata, međutim, nije se vratio svom starom zanimanju. Razočaran, odao se piću. Bio je poznat kao užasna pijanica.

Koliba, u koju ga je uputio jedan dečak iz rudarskog naselja, stajala je nešto odvojeno od ostalih. Bila je mala i naherena.

Luk zakuca na vrata. Pošto se niko nije odazvao, Teksašanin pritisnu kvaku i užasnuto se trže. Ogroman crni mačak se bacio sa jednog ormana, na kome je najverovatnije do tada sedeo. Kao divlja zver ustremio se na nezvanog posetioca. Luk je u poslednjem momentu sklonio glavu.

Koliba se sastojala od dve prostorije. U prednjoj su se nalazili krevet, stolica, orman i ništa više. Sa desne strane nalazila su se vrata koja vode u drugu prostoriju.

Luk ponovo zakuca. Ni ovog puta nije dobio odgovor.

— Mister Gulbranson! — pozvao je. — Mister Gulbranson, hteo bih da razgovaram sa vama. Moje je ime Šort. Ja sam šerif.

Na to se vrata otvoriše.

Pri bleđoj svetlosti, koja je prodirala kroz majušni prozor u memljivu prostoriju, Teksašanin je video pogrbljenu priliku jednog čoveka, upalog i zboranog lica. Oči su mu duboko upale u duplje, kao da nije imao ni jednog zuba u ustima. Desna ruka, koju je držao na vratima, upadljivo je podrhtavala. Najzad je otvorio usta.

— Šerif? Pa mi ovde uopšte nemamo šerifa. Za onog Behana niko valjda ne može ozbiljno ni da tvrdi da je šerif.

— Moje je ime Šort, mister. Luk Šort.

Stari počeo da odmerava svog posetioca.

— Luk Šort? Prokletstvo, sve vreme tragam gde vam je glava. Sad tek vidim da je gore do tavanice. Za ime neba, koliko ste vi to visoki? Razne ljude sam do sada viđao, ali takvog golijata nikada.

— Mister Gulbranson, kod mene u kancelariji leži čovek sa opasnom ranom na grudima. Pretpostavljam da ga je neko ubo nožem.

— I? — promuća starac. — Šta ja imam sa tim?

— Ali, mister Gulbranson, taj čovek umire.

— I? Ha, ha, ha! — Starac se smejao kao da mekeće — Zar doista mislite da mu ja mogu pomoći? Pozovite Doka Holideja, on se u te stvari razume bolje od bilo kog drugog. Ja ranjeniku ne mogu da pomognem. Evo, vidite i sami.

Starac je ispružio prema Teksašaninu ruke koje su upadljivo drhtale.

— Njima ne mogu nikom više da pomognem, pa ni sebi.

Luk dokopa starca za ramena.

— Gulbransone, taj čovek umire. Morate mu pomoći.

— Zašto ne pozovete Doka Holideja — opirao se stari.

— Holidej nije u gradu.

— Tu su Somer i Kenan.

— Ni njih nema! Hajdete, Gulbranson. — Luk ga dokopa za jaku i htede da ga izvuče iz kolibe.

— Trenutak, trenutak — ječao je stari. — Tako ne ide. Tatica Gulbranson mora prvo da otpije neki gutljaj.

Odgegaio je do ugla, izvukao iz sanduka zamrljanu flašu i prislonio je na usne. Otpio je trećinu flaše u jednom gutljaju. Drhtavim rukama vratio je flašu u sanduk, a onda prišao stolu i izvukao fijoku.

— Šta još tražite, kog đavola, Gulbransone? Hajde, krenite već jednom!

— Šta hoćete? Pa moram da ponese nešto pribora. Nožić, makaze i tako to.

— Pustite te vaše prljave i zardale stvari! Sve što je potrebno nabaviću kod doktora Somera. Hajdemo!

Starac se ponovo opirao.

— Ne mogu da idem u papučama. Otkud mogu u takvoj obući da prevalim toliki put?

— Zar nemate cipele?

— Da, da, imam, ali pojma nemam gde su. Možda ih je mačak obukao.

— Gospode, pa potražite onda čizme!

Starac se saže i počeo da traži nešto ispod postelje. Izvukao je gomilu stvari, samo ne ono što je tražio.

— Za ime božije, gde ste mogli da ostavite te cipele?

— Nemam pojma. Pitajte možda mačka ili gospodina Vilingera.

— Prokletstvo, gde je sad taj Vilinger?

— Taj stanuje tri ili četiri kuće odavde, ne znam baš tačno. Čekajte, moram da otpijem još jedan gutljaj.

Luk ga dokopa za grudi i naglo povuče. Onda ga je odgurnuo tako da je udario leđima o sto.

— Sada ćete poći, Gulbransone. Gore, u kancelariji, leži čovek na samrti.

Starac kao da se od udarca otreznio.

— Umire, leži na samrti? U redu, on leži, a ja stojim. Uprkos tome, obojica činimo istu stvar. Ja isto umirem, zar to ne vidite? Samo što umirem stojeći.

— Hajdemo! — Teksašanin povuče starca iz kolibe.

Dok su ~~ili~~ ulicom Česmut, nekoliko dečaka je zastalo i počelo glasno da se smeje. Međutim, kada su sreli šerifov pogled, brzo su se uozbiljili i pobjegli.

Stari Gulbranson je jedva držao korak sa Teksašaninom.

Kada su došli u šerifsku kancelariju, starac je tražio još viskija, otpio dobar gutljaj, a onda očistio Doneganovu ranu. Kada je konačno posle pola sata svojim drhtavim rukama stavio zavoj na ranu, Luk Šort upita:

— Šta je to bilo?

— Ne znam. Rana je.

— Ali, čoveče! — negodovao je šerif. — Da to nije možda mogao da bude i metak?

— Naravno, sve je moglo da bude.

Na to šerif dokopa starca za ramena i počeo da ga trese.

— Gulbransone, ako je to rana od revolvera, onda je metak možda još u njegovim grudima.

Starac se trže.

— A, tako mislite? Ne, ne verujem da je rana od revolvera. Meni, na primer, izgleda kao ubod nožem. Ne mogu da zamislim da je metak. Trebalo bi ga možda pitati.

— Pitati? On je bez svesti. Kako mislite da ga pitate?

Starac se uspravi i nesigurno se zanoseći pođe prema vratima. Teksašanin je stajao kraj ranjenikove postelje, kada ga iz misli trže tresak ulaznih vrata. U kancelariju je ušao dvadesetosmogodišnji čovek u kaubojskom odelu i zabrinuto gledao oko sebe. Pošto nije video šerifa, procedio je psovku kroz zube i hteo da ode. Na to se pojavi Luk Šort.

— Šta je to bilo?

Kauboj, koji je već krenuo, naglo se okrete.

— Šerife morate odmah doći. Na Vilkinsovom ranču gori.

— Slušajte, čoveče! Po meni taj ranč može da izgori do temelja. Danas sam jednom već izlazio i za to vreme su mi četiri zatvorenika umakla. Sada moj pomoćnik leži unutra u sobi teško ranjen.

Kauboj se premetao sa noge na nogu.

— Šta da javim gazdi, šerife?

Sada Teksašanin žestoko opsova, dokopa šešir i procedi kroz zube:

— U redu, idem!

Još jednom je prišao ranjenikovo postelji i tiho ga pozvao. Međutim, Donegan se nije pomakao. Pošao je s kaubojem napolje.

— Sačekajte, moram još jednom do doktora Somera! Odmah se vraćam.

Lekar, naravno, još nije doputovao. Vrata je otvorila žena.

— Slušajte, gospođo! Preko, u mojoj kancelariji, leži samrtnik. Možda biste mogli malo da ga obiđete. Ja moram da odem. Na nekom ranču je izbio požar. Vratću se što pre mogu.

— Da, šerife. Rado ću ga obići, ali mu ne mogu pomoći.

— Svejedno. Uzmite ipak sandučić sa lekarijama i idite preko. Možda ćete naći načina da mu pomognete. Molio bih vas još da malo kasnije pošaljete nekoga do doktora Kenana. Možda se on u međuvremenu vratio.

Izveo je svog ždrepcu iz štale i zajedno sa kaubojem odjahao u pravcu istoka. Tek kada su prevalili nekoliko milja, Teksašaninu je sinulo da je mogao da ode do Neli. Kešmen. Ona bi mu sigurno pomogla. Sigurno bi za ljubav Vajata Erpa, koga je tajno volela, pokušala sve.

U udoljici, jedanaest kilometara od Tombstona, nalazio se mali Vilkins ranč. Još iz daleka ugledali su crni stub dima kako se diže put večernjeg neba. Kada su ušli u malo dvorište, zatekli su ambar, koji se nalazio nešto udaljen od ostalih zgrada, u pepelu. Vatra je zahvatila već i krov obližnje kaubojske kuće. Tri čoveka su očajnički pokušavala da ugase krov. Luk skoči sa konja. Odmah mu je situacija bila jasna. Kaubojska kuća se više nije mogla spasti. Odmah do nje nalazila se velika štala. Kada bi i ona izgorela šteta bi bila ogromna.

— Ljudi! — doviknuo je Teksa-

šanin. — To nema svrhe. Moramo da spasemo štalu.

Jedan od ljudi, koji je već hteo da sipa kofu vode na krov, okrete glavu i uzviknu:

— Luk Šort! Moramo da spasemo kaubojsku kuću, šerife!

— Tu više nema šta da se spasa. Plamen je uhvatio i bočnu stranu kuće. Ne može se više zaustaviti. Treba spasavati štalu.

— Pa šta da činimo? — pitao je rančer Vilkins.

— Napred! Sipajte vodu na levi front štale. Drvo treba da bude tako vlažno da ga plamen ne može uhvatiti. Neka siđu kaubojski sa krova kuće pre nego što izgore ili se udave od dima. To je ludost. Brzo izvedite životinje iz štale!

Kaubojska kuća doista više nije mogla da se spase. Plamen je već uhvatio zgradu sa gotovo svih strana.

Uz ogromne napore uspeli su da natope vodom bočnu stranu štale, tako da vatra nije mogla da osvoji.

Borba sa vatrom trajala je gotovo tri sata. Štala je bila spasena. Kraj nje se pretvorila u prah i pepeo kaubojska kuća, koja je srećom bila veoma mala, stara zgrada.

Izgaravljen, kašljući, Teksašanin se vinuo u sedlo i mahnio rančeru rukom u znak pozdrava. Šerif je grabio nazad u Tombston. Mrak se u međuvremenu već bio spustio, tako da je izdaleka video svetlosti grada.

Odmah je krenuo u kancelariju da obiđe Donegana. Ovaj je još uvek nepomično ležao na postelji. Nagnuo se na dnjega i počeo da mu osluškuje disanje. Uplašeno se trgao.

— Pa' on ne diše! — uzviknuo je. Onda se Luk setio kako je Dok Holidej ispitivao da li ranjenik još uvek diše uz pomoć komadića papira. Otrčao je u kancelariju, doneo tanak list hartije i položio je Doneganu na lice.

Zaustavio je dah i netremice posmatrao svog pomoćnika.

List hartije se lagano pokretao i najzad kliznuo na stranu.

Još je živ!

Luk napusti kancelariju i otrča do „Rusijan” hotela. U predvorju je zatekao crnca.

— Sam, gde je gospođica Kešmen?

Crnac počeo da koluta očima.

— Oh, ona je u crkvi.

— U crkvi?

— Da, novi sveštenik drži propoved.

— Sada, uveče?

— Da, jutros još nije bio ovde, mister Šort.

Luk napusti pansion Neli Kešmen i pođe niz ulicu do male prezbiterijanske crkve. Bila je ispunjena do poslednjeg mesta. Levo na podijumu stajao je novi sveštenik. Imao je oko četrdeset godina. Pre nekoliko meseci došao je iz Engleske u Ameriku.

Kada je sveštenik Hastings video šerifa kako hita preko crkvenog dvorišta, prekinde svoju propoved i reče:

— Moram da prekinem propoved, jer vidim kako šerif ulazi u crkvu. Pretpostavljam da se nešto važno desilo.

Luk potvrdi.

— Da, mister Hastings, moj pomoćnik je teško ranjen. Ne mogu da nađem lekara. Doveo sam iz ru-

darskog naselja starog Gulbranson. Veoma brinem za Donegana. Gulbranson mu je doduše stavio zavoj, ali ne znam da možda nije ranjen revolverskim metkom.

— I kako ja mogu da vam pomognem? — raspitivao se sveštenik iznenađeno.

Luk pogleda po crkvi i otkri lice koje je tražio. Bilo je uzano, pomalo bledo i uokvireno tamnom kosom.

— Hteo sam da molim gospođicu Kesmen za pomoć, svešteniče.

— Ali, naravno, samo ako gospođica Kešmen može da vam pomogne.

Mlada žena odmah ustade i pođe napolje. Teksašanin je tabanao porred nje kao medved.

— Veoma mi je žao, gospođice Neli, što sam vas izvukao iz crkve, ali nisam znao šta ću. Momak umire. Bojim se da mu Gulbranson nije mnogo pomogao.

— Ne, stari Gulbranson teško može bilo kome da pomogne. Njemu samom je potrebna pomoć.

Zajedno su ušli u kancelariju. Neli Kešmen skide ranjeniku zavoj i utvrdi da rana nije baš brižljivo očišćena.

— To nije rana od metka, mister Šort.

— Ne, to sam i ja mislio. Osim toga, stari Gulbranson je nekada bio vojni lekar i svakako ume da razlikuje ranu od noža od rane revolverskim metkom.

— Sigurna sam. — Neli Kešmen ponovo stavi zavoj i reče:

— Možda ste ga samo zbunili svojim pitanjima.

— Lako je moguće, gospođice Neli. On je prilično smušen starac.

Pokazalo se, međutim, da nije ne-

korisno što je pozvao mladu ženu ovamo. Neli Kešmen je i te kako pomogla ranjeniku. Kada je posle jednog sata napustila kancelariju, Luk je utvrdio da je ona učinila sve što se moglo učiniti. Zahvalio je Neli na pomoći i ispratio je do izlaza.

Naravno, bilo bi mu mnogo draže, da je Dok Holidej ovde. Donegan bi bio koliko-toliko zbrinut. Luk Šort baci još jednom ispitivački pogled na ranjenika, gurnu revolvera malo napred, navuče šešir na čelo i izide iz kancelarije.

— Tako, a sada ću da potražim svoje zatvorenike — procedio je mrzovoljno i pošao prema „Kristal Palasu“. Kada je gurnuo krila pomičnih vrata, tri čoveka, koja su stajala za šankom, naglo se okretoše. Bila su to tri lupeža koje je Šort dobro poznavao. Prvi je bio revolveraš Kicoš, — Džoni Ringo, drugi surovi siledžija Sirli Bil, a treći ble doliki Ted Marlou. Teksašanin uopšte nije znao da se bacač noža ponovo nalazi u gradu. Zastao je nekoliko trenutaka na vratima, a onda se odlučnim koracima uputio prema šanku. Tri lupeža nesvesno uzmakeše. Luk ostade uz šank, spusti desnu ruku na lim i ne puštajući trojicu iz oči, upita kelnera:

— Četiri ptičice su mi izletele iz kaveza, Džek. Da li si možda nešto video?

Razbojnici se nisu ni pomakli. Gledali su Teksašanina pravo u oči.

— Ne — uzvрати kelner. — Ne, šerife, nijednog od njih nisam video.

— Tako? — Luk sad odmeri prezrivo trojicu razbojnika. — A vi? Jeste li vi nešto videli?

Džoni Ringo pođe korak napred. U uglovima usana igrao mu je ci-

ničan osmeh, što je bilo inače karakteristično za njega. Podbočio se na drške revolvera, ukrašene jelenskim rogovima i stao u raskorak.

— Mogu da mislim, šerife — rekao je podrugljivo, posebno naglašavajući reč „šerif“. — Dakle, mogu da mislim, šerife, da vam je jasno da ja sigurno sa vama ne bih razgovarao o tome, da sam nekim slučajem sreo na ulici tu četvoricu žaljenja vrednih ljudi, koji su pobegli iz vašeg zatvora.

Luk Šort namignu na levo oko.

— Od vas nisam ništa drugo ni očekivao, Ringo. Nešto ipak hoću da vam kažem. Ako ste slučajno vi ili jedan od ove dvojice momaka umešani u oslobođenje ona četiri lupeža iz zatvora, onda neka vam se dragi bog smiluje.

Rekavši to, Teksašanin se okrenuo i pošao prema izlazu.

Ni hladnokrvni revolveraš, Kicoš i varalica na kartama Džoni Ringo, a ni neobuzdani i bezočni kavgadžija Sirli Bil nisu ništa preduzeli, niti učinili. Ted Marlou je bio taj koji je iznenada potegao revolver iz opasača i otkočio ga. Bledo lice mu je ličilo na masku. Dok je otkočio revolver zauriao je:

— Šort!

Ogromni Luk se okrete munjevitao kao fantom. Niko ne bi mogao ni da pomisli da je taj čovek u stanju da svoje ogromno telo tako brzo pokrene i okrene se u magnovenju oko sopstvene ose. U obema rukama držao je uperene revolvere. Obe cevi gledale su na bandita Marloa. Iz obeju cevi suknu plamen. Barutni dim ispuni lokal. Ringo i Sirli stajali su kao okamenjeni. Marloov revolver se nalazio na podu, tri jarde iza

razbojnika. Preko leve nadlanice video se crveni krvavi trag.

Teksašanin vrati revolvere u furtule i reče:

— Marlou, ti mi se činiš još prilično zelen oko kljuna. Ko se maša revolvera, trebalo bi u najmanju ruku da ume njime i da rukuje.

Odlučnim koracima pošao je prema napadaču. Prevejani Ringo se izmakao u stranu, ali je zato Sirli Bil zaključio da je kucnuo njegov čas. Bacio se divu u noge. Međutim, nije imao sreće, jer je Luk računao sa napadom i žestoko ga pogodio pesnicom u teme. Sirli Bil je leteo između dva reda stolova i najzad se zalepio na zid. Merlou je i dalje stajao na istom mestu. Pogled mu je bio leden i odlučan. Luk je išao i dalje prema njemu. Kada mu je luppež bio na dohvat ruke, Šort zamahnu i pilepi mu takvu šamarčinu, da se Merlou okrete dva puta oko sopstvene ose i tresnu na šank.

— Pretpostavljam, mališa, da ćeš ovaj odgovor smatrati poklonom. Hoću da te podsetim da se potezanje revolvera u leđa čuvara zakona kažnjava se deset godina prinudnog rada. Dakle, ovaj šamarčić — to ti je čist dobitak. Zdravo, momče!

Posle toga nije ni jednog lupeža više udostojio pogledom, nego je krenuo prema izlazu. Vraćajući se prema kancelariji, skrenuo je do Milerovog bara, ozloglašene krčme čiji se vlasnik već duže vremena nalazio u zatvoru. Ono što ga je iznenadilo bio je trag svetlosti koji je dopirao iz lokala. Prišao je vratima, ogrebao noktom šareni papir sa stakla i provirio. Bar je bio prazan ili, bolje rečeno, u njemu se nalazio jedan jedini gost — Džimi

King, jedan od četvorice odbeglih zatvorenika. King se podupro laktovima na šank i zario lice u šake. Pred njim je stajala flaša u kojoj je još bilo jedva nekoliko kapi viskija. Luk mu priđe i dotaknu ga po ramenu.

Prestupnik lagano okrete glavu. Teksašanin vide da mu je pogled staklast.

— Helo Džime!

— Helo, šerife! Ha, ha! Kakvo čudo da smo se ovde sreli.

— Baš je smešno, u pravu si — uzvрати mu Luk, a onda ga dokopa za ruku i naglo povuče.

— Kuda me vodite, šerife?

— Imaš pravo da triput pogađaš — odgovori Teksašanin.

*
* *

Vajat Erp i Dok Holidej su pratili Ajka Klantona tokom cele noći od Martinija. Rančer iz okoline Tombstona išao je pravo pored same granice, držeći se severoistočnog pravca, gde se nalazila pokrajina Kočiz.

— Ta on jaši kući — zaključio maršal.

Nije bilo teško slediti čoveka u ovom predelu. Ajk Klanton je jahao cele noći u oštrom galopu ka visoravni Sani Sajd, da bi tu prošao kroz kanjon, koji se nalazio na pola puta između Bizbija i Tombstona, nedaleko od glavnog drumu poštanske kočije.

Na istoku su se već pojavile prve srebrne trake — nagoveštaj novog dana. Zora je svitala. Dva gonjoca

morala su da povećaju rastojanje, kako ne bi došli u opasnost da ih Ajk Klanton otkrije. Predeo je postajao sve manje pregledan. Sve je više bilo visokih kaktusa i za Arizonu tipičnih visokih duna od crvenkastog peska.

Negde pred podne dva prijatelja iz Dodž Sitija odlučila su da preдахnu.

— Ne вреди nam više da ga sledimo. On će nas pre ili kasnije otkriti — reče čovek iz Misurija.

Dok Holidej se složio, prosuo je ostatke kafe iz lončeta i pripalio cigaretu.

— Baš bih voleo da znam kuda se uputio.

— Koliko ja cenim, postoje samo dve mogućnosti: ili jaše u Tombston ili na svoj ranč.

— Šta vi predlažete? — Kockar je ispitivački posmatrao svog prijatelja.

— Morali bi smo da se rastanemo. Najbolje bi bilo da vi krenete u Tombston, a ja idem na Klantonov ranč.

Kockar se složi. Dok je pričvršćivao kopču na bisagama okrenuo je glavu i rekao:

— Imam neko čudno osećanje, maršale, kao da nešto lebdi u vazduhu.

Vajat mu uzvрати:

— Da, slično osećanje imam i ja.

Obojica su osećala da nešto preteće lebdi oko njih.

Kada se Holidej vinuo u sedlo, pokazao je rukom na jednu pešćanu piramidu i promrsio zamišljeno:

— Ponekad pomišljam da bi bilo lepo sesti gore na vrh pešćane kupole i posmatrati prostranu zemlju. Mislím, bez revolvera i bez konja.

Maršal je shvatio svog saputnika. Znao je tačno šta Dok Holidej misli. Trebalo se konačno smiriti, ali u ovom kraju mira neće biti sve dok zakon svuda ne zavlada. Sve dotle dok bude ljudi kao što su Sivoliki, razbojnici s vešalima i sve dok ljudi koji nose zvezdu moraju sa njima da se bore.

— Da, Dok, u pravu ste. Baš bi lepo bilo smestiti se tamo gore i nemati više nevolja sa šljamom. No dok taj čas dođe verovatno ćemo biti stari i sedi. Ni sam ne znam. U svakom slučaju, sada mi putevi vode na drugu stranu. Kočiz, na primer, živi u brdima i mahom je sam. Međutim, i on ima briga za svoj narod, za prava koja treba izboriti.

Dok Holidej povuče uzde, a zatim baci opušak.

— Ja sam već govorio, Vajate, da imate strašan posao. Ova zemlja je velika, prostrana i lepa, pa se pitam da li je moguće da čovek kakav je Vajat Erp ne može sebi da nađe neki drugi posao.

— Svakako, Holideje. Sigurno bih se negde našlo nešto dobro. Ali, ja sada imam ovaj.

— Naravno. Dakle, kuda treba da jašim?

— Možete da birate: ili u Tombston ili na Klantonov ranč.

Na kockarevom licu zaigra jedva primetan osmeh.

— Kuda biste vi radije odjahali? Vajat se takođe osmehnu.

— Meni je sasvim svejedno.

— Ne — opirao se Holidej. — Ovog puta bi želeo da krenem putem kojim vi ne biste hteli.

— Ne slažem se, Dok. Sam ću odjahati na Klantonov ranč.

Kockar povuče uzde, dohvati desnicom obod šešira i potera konja prema kanjonu. Dakle, odabrao je put na Klantonov ranč.

Vajat je neko vreme još stajao i posmatrao kako se njegov prijatelj udaljava. Zatim se i sam vinuo u sedlo i krenuo prema severu u mračni Tombston.

U rano popodne stigao je do stanice za zamenu konja koja je nosila ime čuvara Hakslija. Ovaj šezdesetogodišnji čovek je već decenijama radio za Vels Fargo kompaniju. Bio je to snažan sedokosi bradonja, prav i bištra pogleda.

Vajat je i ranije navraćao kod njega da sa njim izmenja nekoliko reči. Pošto mu je čutura bila prazna, odlučio je da se nekoliko minuta odmori u stanici i napuni čuturu vodom. Kliznuo je iz sedla i prebacio uzde preko prečke, zatim je skinuo šešir i otresao ga o bedro, podižući oblak prašine. Stavljajući ga ponovo na glavu krenuo je prema koralu, bacio pogled na konje, a onda skrenuo prema kući. Vrata su bila odškrinuta. Kucnuo je, a onda ušao. Upravo je zakoračio jedan korak, kada se sa desne strane na njega baci jedna senka. Užasan udarac pogodi ga u glavu tako da se zaneo unazad i pao preko tri kamena stepenika. Samo što je dotakao ledima tle, a kroz maglu je na vratima ugledao čoveka čije lice je bilo izobličen u pakosnu grimasu:

Osvald Šibel!

Držao je u ruci revolver sa kojim je očigledno i udario maršala. Uperio je cev na čoveka na zemlji i otkočio oružje. Maršal je munjevito reagovao. Iako je bio teško ošamućen, otkotrljao se ustranu i još u

okretanju izvukao revolver. Pucanj zagrme i pogodi zlačinca u mišicu.

Šibel zaurla od bola. Ispustio je oružje. Desnom rukom je pritiskivao ranjenu mišicu i ustuknuo unazad.

Vajat je klečao na zemlji. Revolver mu se još uvek nalazio u ruci. Gotovo puzeći grabio je prema kući, iako nije znao koliko se neprijatelja tamo krije. Osetio je kako ga nesvestica obuzima. Otresao je glavom da je odagna. Morao je da ostane pri svesti. Čak i da nema nikog osim Šibela, situacija je prilično opasna. Šibel je uzmicao sve dalje i dalje. Vajat mu priđe izvuče mu drugi revolver iz opasača i stavi ga u svoj pojas.

— Stani tamo — naredio je Šibelu. — Reci gde je poštar.

— Ne znam, maršale!

— Slušaj, Šibelu, neću te još jednom pitati.

Pogled zločinačkog rančera skrenu prema prozoru, a da i sam nije bio svestan toga.

— Hajde, idi prema prozoru — naredi mu Vajat.

Šibel nije hteo da makne sa mesta. Vajat ga uhvati iza ruku i povuče.

Kada su stigli do prozora Vajat pogleda napolje. Napolju je ležao čovek ispruženih ruku, lica okrenutog prema zemlji.

Maršal okrete glavu. Šibelovo lice je bilo izobličeno od gneva i straha.

Iako su mu kolena još uvek klecala, maršal stupi pred njega i upita oštro:

— Šta si mu učinio. Šibel?

Rančer sa Plavih planina isturi donju usnu.

— Ostavite me na miru, Erp! Ja sa tom stvari nemam ništa.

Vajat ga ponovo dočepa za mišicu i poče da ga vuče u dvorište. Formavno ga je prilepio za zid, a onda se nagnuo nad čoveka koji je ležao na zemlji. Kada ga je okrenuo na leđa video je njegovo unakaženo lice.

Gregor Haksli je bio mrtav. Mora da je imao užasan kraj.

Maršal se lagano uspravi, vrati revolver u futrolu i podboči se.

— Osvald Šibel, ako do sada nisam imao osnova da te pošaljem na vešala, sada sigurno imam.

Video je kako Šibel drhti celim telom. Još uvek je levom rukom pritiskivao desnu mišicu. Iz rukava mu je kapala krv. Iznenada je procedio žustro:

— To nisam bio ja. — Brada mu je upadljivo drhtala a zubi cvokćući udarali jedni o druge. — To nisam bio ja!

— To biste mogli da ispričate sudiji.

— Erp! — izmakao je korak ustranu i zaurao: — Erp, kunem vam se da to nisam bio ja!

Maršalovo lice je bilo kao iskle-sano od kamena.

— Mi ćemo ga sahraniti.

Šibel procedi kroz zube:

— Ja neću ni da dotaknem lopatu. Neću ništa više da uradim. Vi ste mi prostrelili mišicu.

Maršal steže zube. U glavi mu je još uvek bubnjalo od udarca. Da nije imao na glavi šešir od čvrstog filca, koji je donekle ublažio udarac, sada bi sigurno bio bez svesti.

Polu sata kasnije Gregori Haksli je ležao pod zemljom na istom mestu gde je godinama živio i radio.

— Hajde, Šibel, izvedite svog konja!

Razbojnik je stajao i dalje na istom mestu.

— Rekao sam vam da izvedete konja, čoveče!

Šibel obori glavu i procedi jedva čujno:

— Ja imam metak u ruci, Erpe, i ne mogu da jašim. Ostaću ovde. Mogli ste me odmah strpati u rupu sa njim.

— Stići ćete blagovremeno u takvu rupu, Šibel, bez brige. Sudija Gordon će vam brzo izreći presudu.

Razbojnik gnevno okrete glavu:

— Ja ne mogu da budem osuđen na smrt. Nisam učinio nijedno delo koje povlači takvu kaznu.

— Jeste, Šibel. Vi ste ubica. Vaša žrtva leži pod zemljom.

— Ja ga nisam ubio — jeknu rančer.

— Ko je onda?

Šibelova glava klonu na grudi.

Vajat mu priđe sasvim blizu, uhvati ga desnom rukom za bradu i podiže je. Pogledom je ponirao u razbojnikove oči.

— Ko ga je ubio, Šibel?

— Ne mogu o tome da govorim. Mogu samo da kažem da nisam ja.

— Sa takvom tvrdnjom nećete daleko stići. Napred na konja!

— Ne mogu da jašim. Metak mi se zario u žilu kucavicu.

— Žilu kucavicu? Pa vi ste ljudi čoveče! Vajat mu skide kaput i osmotri povredu. Metak ga je malo žešće okrznuo, tako da je izazivao jake bolove, međutim rana nije bila opasna.

Maršal mu otkide komad košulje i poveza ranu.

— Hajde, uzjašite!

— Kuda me to vodite?

— Idemo u Tombston.

*
* *

Kada je Dok Holidej stigao na ranč, sunce se pretvorilo u crvenu vatrenu loptu i polako klizilo iza horizonta. Ovakva zlatno crvena svetlost oživila je oronule građevine. Gotovo bi se moglo reći da je Klantonov ranč izgledao lepo. Neupućenom čoveku je možda delovao čak i miroljubivo, iako je ovo bilo najopasnije razbojničko gnezdo na celom zapadu.

Vlasnik imanja nije ogradio ranč. Kada je kockar stigao u deo između kaubojske kuće i štale upravo je jedan džinovski kauboj stupio u dvorište. Holidej ga odmeri. Čovek je mogao imati sigurno sedam i po stopa, široka ramena i snažne mišiće. Uz sve to imao je prilično malu glavu, nisko čelo i isturenu bradu. Nisko na bedrima visio mu je prastari kolt u opasaču načičkanom mecima.

Kauboj je prišao Holidejevom kolu i odmerio podozrivo pridošlicu.

— Je li, kicošu, šta tražiš ovde kod nas?

Očigledno nije poznavao Holideja, a ni ovaj kauboja.

— Da li je gazda kod kuće?

Snažni kauboj se isceri:

— Šta hoćete od njega?

— Hteo bih da govorim sa njim.

— Možete i meni da kažete.

Kockar na to povuče uzde i htede da krene dalje prema rančerovoj kući. Kauboj na to ispruži desnu ruku i uhvati konja za uzde.

Holidej malo obori glavu na desnu stranu. U očima mu se pojavio opasan sjaj. No, očigledno ograničeni kauboj to nije shvatio. Čak je prsnuo u smeh, kada ga je kockar upozorio:

— Ja baš ne volim mnogo, kauboju, kad mi neko hvata konja za uzde.

Krupni čovek je podrugljivo uzvratio:

— Ha, ha, mogu da mislim kicošu da ne voliš! Ko to voli? — Onda je dodao potpuno izmenjenim glasom: — Sjaši!

Holidejev glas je i dalje bio miran. Rekao je nemarno:

— Pustite mi uzde!

Kauboj ispruži levu ruku, kako bi dokopao kockara za čizmu. Međutim, Holidej je znao taj trik, kojim je kauboj hteo da ga izbac iz sedla. Prvo je naglo povukao nogu unazad, a zatim zamahnuo i pogodio kauboja u zglobove ruke. Ovaj kriknu i ispusti uzde.

— Hej, pogano momče, to ćeš iskijati! Brest, Džim, Feri! — vikao je.

Iz ambara su sada izašla tri čoveka, tri divlja neobuzdana kauboja, prašnjava i zapuštena. Vukli su noge u hodu, što je bilo tipično za skitnice.

Dok Holidej je u međuvremenu stigao do rančerske kuće Ajka Klantona, skliznuo iz sedla i prebacio uzde preko prečke.

Zakoračio je u stepenice i već prešao tri, kada je iznenada dvorištem odjeknuo pucanj i metak mu odvali potpeticu sa desne čizme.

Kockar se lagano okreće. Jedan od trojice momaka iz ambara je pucao. Kolt mu se još uvek pušio u ruci. Bio je to visok, mršav momak,

svetlo plave kose i bledega lica. Ni ovog čoveka Holidej još nikada nije video. I dvojica njegovih pratilaca bila su kockaru nepoznata.

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona stajao je na stepenicama malo spuštena glave i ispod širokog oboda šešira posmatrao je plavokosog kaubojja.

— Zar ne nalaziš da je prilično opasno, momče, razbacivati tako olovo po okolini?

Kauboj razrogači oči i reče zbunjeno:

— Bila je to potpetica, kicošu. U svakom slučaju, sa jedanaest jardi rastojanja to uopšte nije loš pogodak. Zar ne smatraš?

— Ne, kaubojju, ja to ne smatram. Smatram samo da je vazduh napunjen barutnim dimom škodljiv po svačiji život.

— Vazduh zasićen barutnim dimom? — Plavokosi kauboj je gledao svoje prijatelje. — Jeste li to čuli momci?

— Da, Kid — odazva se jedan dežmekasti momak riđe kose. Odmah zatim javi se i drugi promuklim glasom:

— Tako nešto niko ne bi smeo da kaže Kidu Hokinsu.

Kid Hokins, plavokosi kauboj se isprsi i iznenada ponovo uperi revolver. Dva tri metka prozviždaše neposredno pored Doka Holideja i zariše se u drvene stepenice.

Izraz kockarevog lica ostao je nepromenjen.

— Šta sad na ovo kažeš, kicošu? — pitao je Kid.

— Zaključio sam, Kid, da tebi vazduh ispunjen olovom baš prija.

Ne bi se moglo reći da na razmetljivog kaubojja nije ostavila snažan

utisak neshvatljiva Holidejeva mirnoća. Nijedan nerv mu nije zaigrao na licu, niti je trepnuo kada je oko njega pucalo. I sada je stajao na stepenicama kao oličenje smirenosti.

Četiri kauboja posmatrali su ga ledeno.

— Skini mu poklopac sa glave — potpirivao je crvenokosi.

— Oprezno! — upozori ga kockar. — Šešir je bio prilično skup.

Goniči krava prsnuše u grohotan smeh.

Kada je Kid hteo da podigne revolver i nanišani, dogodilo se nešto što ova četvorica kauboja do sada nisu doživela. Dva revolvera kalibra 45, ukrašena slonovačom, izletela su iz strančevih futrola i počela da grme još pre nego što je Kid stigao da povuče obarač. Tri kauboja su stekli rupe na šeširima a da to ni sami nisu znali. Samo su osećali strujanje vazduha. Bili su kao okamenjeni. Na to se Kid maši levom rukom za šešir, skide ga i ugleda rupu.

Zatim ga je okrenuo i video još jednu rupu, tamo gde je metak izašao. Zbunjeno je pogledao svog crvenokosog prijatelja.

— Šta veliš na ovo, Brest?

Sa glupog lica radokosog kaubojja nestade izraz iznenađenja. Glupo se smešio.

— Ha, ha, sasvim dobar pogodak. Jedan šešir je pogodio. Dva su do duše promašena. Dakle, momak nije tako bezopasan, zar ne?

— Kažeš dva metka su promašila — brecnu se Hokins. — Skini svoj šešir, čoveče!

— Šta? — Brest skide šešir sa gla-

ve i udalji ga od očiju. Zbunjeno je gledao rupu.

I treći momak promuklog glasa instinktivno sada skide šešir i zgranutu pogleda rupu.

— Da li je to moguće? — promrsio je rapavim glasom. Tri metka, tri rupe.

Kid, koji je očigledno sebe smatrao najboljim strelcem na svetu, isturi donju usnu i zabaci glavu.

— Hej, stranče, danas si srećne rupe!

Dok Holidej je u međuvremenu gotovo neprimetno napunio revolvere.

— Da, Kid, u pravu si.

Plavokosi malo zabaci glavu u stranu.

— Uspeva li ti to češće?

— S vremena na vreme.

— Razmetljivče! — doviknu visoki momak sa kapije.

Kid Hokins je uzmicao lagano korak po korak nazad, sve dok se nije udaljio od stranca na dvanaest jar-
di. Crvenokosi Brest i mladi Džimi Parker bili su uz njega. Džimi Parker je podsticao Kidovo samoljublje.

— Smatram, Kid, da bi trebalo da ga izlečiš od te bolesti.

Hokins je, međutim, postao nešto manje siguran od kako je Holidej demonstrirao svoje streljačke veštine.

— Da, trebalo bi — uzvratio je. — Šta kažete na to, momci, kada bismo mu za ove tri rupe u šeširima odgovorili sa tri revolvera.

— Pa, nisam siguran da bi smo imali nešto protiv — uzvрати mu Parker.

Svoj trojici kauboja su koltovi bi-

li u futrolama kao i Doku Holideju, uostalom.

— Mi baš ne volimo stranče, da ljudi iz grada vršljaju po Klantonovom dvorištu — procedi Hokins.

— Trebalo je da razgovaram sa rančerom.

— Ah, sa gazdom! — tobož se iznenadi Hokins. — Zašto to niste odmah rekli?

— I jesam. Rekao sam onom visokom na kapiji, ali on je hteo pošto poto da se posluži onim starim trikom sa čizmama, koju je moja staramajka izvodila sa mnom dok sam bio dete, radi zabave.

Parker okrete glavu u stranu.

— Prilično hladnokrvan momak, zar ne nalaziš, Kid?

Stajali su tu, raskoračeni, ruku savijenih u laktovima, sa šakama iznad drški revolvera.

Tri opasna čoveka. Kockar ih ni pošto nije potcenjivao. Svaki ponasobio bio je opasan kao divlja zver i odlučan da ubije. Bili su to ljudi kao stvoreni za bandu sivolikih.

Samo pet godina ranije Dok Holidej bi munjevito izvukao revolver i pokušao da ovu borbu reši u svoju korist. Međutim, za pola decenije koju je proveo jašući uz svog prijatelja Vajata Erpa, znatno se promenio, iako to sam nije želeo. Nije više tako munjevito potezao revolver kao nekada, niti je bilo koga ranjavao i ubijao ako to nije bilo neophodno.

Na levom kraju krova visila je jedna tabla od lima, široka jednu jardu. Na njoj je belim, neveštimslovima bilo ispisano ime Klanton.

Bil, najmladi od braće, koji je izgubio život prilikom obračuna u O. K. koralu, ispisao je pre mnogo godina ovu tablu. Ajk Klanton, sa-

dašnji vlasnik ranča, ostavio je tablu da tu stoji, jer je, kao što je bilo poznato, mnogo voleo svog mlađeg brata. Nekadašnji zubni lekar iz Bostona nalazio se na petnaest jardi udaljen od table. Pogledavši, promrsio je:

— Ona mi je na neki način uvek smetala.

Kauboji su ga sada gledali kao da sa njima nije nešto u redu.

— Šta vam je to uvek smetalo? — raspitivao se Kid.

— Tabla.

— Tabla?

— Da, trebalo bi da ima rupe.

— Rupe?

— Nekoliko rupa, mislim. Svako slovo bi trebalo da ima jednu rupu.

Trojica lupeža se međusobno pogledaše. Njihovi pogledi nedvosmisleni su ukazivali da ovog stranca smatraju ludim.

— Slova moraju da dišu. Ja sam uveren da je tako.

Trajalo je delić sekunde: izvlačenje revolvera, ciljanje i pucanje. Meci su praštali tako brzo jedan za drugim da je zvučalo kao jedan jedini pucanj.

Tabla na ivici krova poigravala je kao pod udarcima biča. Oblak barutnog dima potpuno ju je obavio. Međutim, kad se dim razišao, smirila se i visila pravo. Kauboji podigoše poglede. Nisu mogli da veruju svojim očima. U svakom slovu nalazila se po jedna velika rupa, kroz koju se videlo tamnoljubičasto večernje nebo. To je bilo neverovatno! Iako su Hokins, Brest, Parker pa i dugonja Migola, što šta u svom životu videli, ovako nešto sigurno nisu. Ovaj gradski kicoš je doista bio majstorski strelac. Ko je još video

nekoga da sa takvog rastojanja pogodi tako mali cilj? Osim toga, bilo im je jasno da pošto je stranac pogodio svako pojedino slovo, nije bilo govora o nekoj slučajnosti. Najluđe od svega bilo je ipak brzina i spretnost, kojom je ovaj čovek potegao oružje. Već samo to bilo je majstorstvo svoje vrste, a i da se ne pominje pogađanje cilja. Trebalo im je prilično vremena pre nego što su se pribrali. Upravo to vreme kockar je iskoristio da napuni oružje. Niko na to nije obraćao pažnju.

Između Bresta i dugonje Migole, kraj bunara, stajalo je zariveno jedno staro indijansko koplje, dugo četiri jarde.

Dok Holidejevi revolveri su bili ponovo u futrolama. Podigao je levu ruku i pokazao na koplje:

— I ovo apačko koplje mi već prilično dugo smeta. Dugačko je, zar ne nalazite, momci?

Pre nego što su se kauboji snašli, Holidej je ponovo držao revolver u rukama. Kanonada je ponovo odjeknula Klantonovim dvorištem.

Kao da ih neka nevidljiva čarobna ruka lomi, komadići drveta su se odvajali jedan po jedan. Krc, krc, krc i koplje je bilo znatno kraće. Meci su u ravnomernom rastojanju odvaljivali komad po komad koplja. Sada je bilo svedeno na polovinu.

Sve se dogodilo tako brzo da su kauboji jedva uspevali da okrenu glave prema koplju, kada je Holidej potegao revolver.

Kao omađijani gledali su u koplje. Kockar je za to vreme punio oružje.

Ne bi se moglo reći da je bilo lakomisleno sa njegove strane što je pucao sa dva revolvera. Uprkos tome bila je činjenica da se sa dva

kolta nikada tako sigurno ne može pogoditi cilj kao sa jednim.

Holidej je upotrebio oba svoja kolta iz dva razloga: da se poslužio jednim, morao bi da ispali pet metaka, a da mu u tom revolveru ostane još jedan. U tom slučaju, ako bi ga kauboji napali morao bi da se brani samo jednim revolverom, što u ovom slučaju nije bilo zgodno sa toliko protivnika. Osim toga, hteo je da načini utisak na ove momke. Takozvani dvoruki revolveraši uživali su veliki ugled i svi su od njih na zapadu zazirali.

Riđi Brest se prvi pribrao. Pošao je prema bunaru, podigao pet komadića mecima presečenog koplja i stavio ih je jedan uz drugi. Bili su u santimetar iste veličine.

— Gospode — procedio je kroz zube i bacio komade drveta. — Pa to je mađioničarstvo!

Pun minut je u prostranom dvorištu Klantonovog ranča vladala grobna tišina.

Dok Holidej je mirno stajao na stepenicama, ruku prekrštenih na grudima. Poslednji zraci zalazećeg sunca bacali su plamen svetlost na njegovo lice. Za to vreme četiri kauboja su ga netremice posmatrala.

Samo je Hokins, međutim, utonuo u duboke misli. Lupao je glavu, pitanjem ko bi mogao biti ovaj stranac. To nije mogao biti nipošto neki nepoznat čovek. Smeo bi čak da se kladi.

U to su se između rančerske kuće i šupa za alat čuli žustri koraci. Pojavila su se dva čoveka srednjeg rasta, crne kose i tamnih lica. Ličili su jedan na drugog kao jaje jabetu.

Holidej ni ovu dvojicu nije poznavao. Nosili su kaubojska odelja, kao i ostali, pogledali su svoje prijatelje, a onda skrenuli pogled prema stepenicama na stranca.

— Hej, šta se ovde dešava?

Holidej malo podiže desnu čizmu i pokaza na potpeticu.

— Ništa naročito, momci. Jedan od ovih mladića hteo je da mi pokaže da se metkom može odvaliti potpetica na čizmi.

Ova dvojica tamnoputih priđoše sasvim blizu stepenica.

— Ko je ovaj? — upitali su drugove preko ramena.

Međutim, ni Hokins ni ostali nisu umeli da odgovore na pitanje.

Dva brata priđoše sasvim blizu i počеше izazivački da odmeravaju Holideja.

— Šta vi ovde tražite?

— Tražim vašeg gazdu.

— Da — umeša se sada visoki Migola. — Već mi je to kazao.

Blizanci su i dalje motrili kockara hladnim, zmijskim očima.

— Ako imate nešto da saopštite gazdi, možete to i nama da kažete. Mi smo rođaci. Moje je ime Majk Flanagan, a ovo je moj brat Kol.

Holidejevo lice nije pokazivalo ni traga iznenađenja, koje je u njemu izazvala pojava braće Flanagan. Znači, ovde je naišao na dva brata iz velike tombstonske porodice Flanagan. To nipošto nije bio prijatan susret. Maršal Vajat Erp je do sada imao više sukoba sa porodicom Flanagan. Ova dva momka, koji su izgledala nekoliko godina mlađa od Hala i Eda, nije poznavao. Možda to, uostalom, i nisu bili rođaci porodice iz Tombstona. Ta nada se brzo raspršila kada je Majk rekao:

— Mora biti da ste čuli za nas. Naš brat Džeki je poznat u Arizoni. On je Larija Kastuna metekom izbacio iz čizama.

Dakle, ovo su ipak bila braća Hala i Eda Flanagan. Džek, najstariji među njima, takođe je pripadao istoj porodici. U poslednje vreme nije boravio u ovom kraju, jer bi ga kockar sigurno već sreo u Tombstonu.

Ovaj momak je bio dovoljno drzak da ispriča da je njegov brat Džek ustrelio poznatog šerifa Kastuna. Kakva izuzetna drskost! Istovremeno, mladić je pokazao odmah kakav karakter i kakve poglede na život ima. Majk Flanagan je očigledno bio opasan momak. Kol, koji je stajao pored njega, po svemu sudeći nije mnogo zaostajao. Spustio je ruke na drške revolvera i na isti način zabacio glavu kao njegov brat blizanac.

— Da li je moguće da niste čuli za našeg brata Džeka?

— Jesam, Kol, već sam čuo.

— Dakle, onda znate sa kim imate posla.

— Svakako — uzvрати kockar dvosmisleno. — Sada znam.

— I? — promrsi Kol.

— Šta: i?

— Recite nam šta hoćete od Ajka.

Holidej odmahnu glavom.

— Ne, Kole ja ovamo nisam došao da razgovaram sa Flanaganom, nego sa Ajkom Klantonom.

Oba brata blizanca kao po nemoj komandi lako pobledеше.

Razgovor je ponovo prihvatio Majk. Glas mu je sada bio znatno oštiji.

— Vi očigledno ne znate, mister, s kim imate posla.

Umešao se gorostas Migola:

— Oprezno, Majk, taj čovek vraški dobro rukuje revolverom.

Ne okrećući se prema prijateljima, Majk Flanagan odbrusi:

— To prepusti meni, Migola. Ja umem sa takvim ljudima da izađem na kraj.

Plavokosi Hokins, koji je sve vreme ćutke pratio razgovor, sada izgleda da je hteo pošto poto da spreči da braća Flanagan dođu u sukob sa opasnim strancem.

— Prestanite! Bolje bi bilo da pogledate onu tablu gore.

Braća Flanagan podigoše poglede, ali ništa nisu primetili.

— Zar ne vidite rupe u slovima?

— Vidimo, Kid, pa šta?

— Ovaj stranac ih je izbušio mecima.

— Pa šta? Treba li zato da skidamo šešir pred njim?

Hokins povuče obojicu da se okrenu i pokaza im indijansko koplje kraj bunara.

— Znate li koliko je to koplje bilo pre jednog minuta dugo?

— Hej, ko je to koplje prestrugao? — upita Kol iznenađeno.

Plavokosi Hit pokaza palcem preko ramena.

Dva brata Flanagan se okrenuše kao divlje mačke:

— Ko je to? — prosikta Majk.

Dok Holidej nije imao nikakvog interesovanja za puškaranje sa razbojnicima. Da je sada pomenuo svoje ime, morao bi da računa da će Flanaganovi hteti da se svete za svoja dva brata Eda i Hala.

— Ja baš ništa nemam od toga ako saznate moje ime, gospodo. Ho-

ću da govorim sa Ajkom Klantonom.

Na to Majk Flanagan pođe dva koraka napred i dodirnu kažiprstom levu stranu grudi.

— Ti ćeš da govoriš sa mnom.

Najzad se kockar pokrenuo. Krenuo je niz stepenice, a Majk počeo da uzmiče. Međutim, prevario se. Nekadašnji zubar se uputi prema svome konju, odveza uzde i htjede da se vine u sedlo.

U trenutku kada se levom rukom uhvatio za vrh sedla braća Flanagan su istovremeno potegla revolvere. Obojica su htela isto: da pucaju brzo kroz futrolu.

Holidej se okrenuo munjevit. U rukama su mu svetlucali veliki revolveri. Počeo je da govori. Njegov glas je odjednom dobio nekakav zvonak, oštar, odbojni ton.

— Vas dvojica bi trebalo još dosta toga da naučite pre nego što se ponесете sa čovekom kakav je bio Lari Kastun. Sklanjajte ruke sa revolvera!

Rekao je to tako oštro i naredbo-davno da su oba blizanca momentalno poslušala.

U to su se otvorila vrata na kući. Na trem je stupila Ajkova majka.

— Šta se ovde dešava? — uzviknula je uzbuđeno. — Zašto niste na svom poslu, dangube jedne? Zašto vas Ajk plaća? Svakako ne za to da ovde pucate po dvorištu... — Prekinula je u pola rečenice i spustila pogled na kockara. — Dok Holidej! — ote joj se.

Šok, koji je ovo ime izazvalo među kaubojima u dvorištu, nije mogao biti veći. Zbunjeno i s nevericom posmatrali su čoveka koji ih je zapanjio svojim streljačkim veštinama.

Prvi se osvestio Majk Flanagan.

— Dok Holidej? Grom i pakao! To ne može biti istina!

Kockar dodirnu obod šešira i upita staricu, ne skidajući pogled sa ljudi u dvorištu:

— Ajk, izgleda nije kod kuće, gospodo.

— Nije.

— Hvala, gospodo.

Hteo je da potera konja. Starica pride ogradi trema.

— Mister Holidej, šta se dogodilo?

— Ništa značajno, gospodo — uzvрати kockar i potera konja.

Dva brata Flanagan gledala su mu u leđa. Oči su im ličile na uzane proreze.

Dok Holidej je osećao njihove poglede. No, bez obzira na to, mirno je jahao prema poljima kaktrsa na koja su se spustile tamne senke noći.

*
* *

Dva jahača na konjima pokrivnim belim slojem prašine grabila su prema Tombstonu. Vajat Erp i njegov zatvorenik Osvald Šibel. Stigli su u glavnu ulicu samo nekoliko trenutaka pošto je Luk Šort napustio kancelariju i krenuo da traži odbegle zatvorenike.

Maršal sjaha ispred kancelarije i sačeka da Šibel učini isto. Vrata kancelarije su bila zaključana. Prošli su kroz dvorište. Srećom sporedan ulaz bio je otvoren. Primetio je svetlost iz spavaće sobe i našao ranjenika na Virdžilovoj postelji. Nije ga poznavao. Odmah je prime-

tio zvezdu na njegovom prsluku. Hamp Donegan je još uvek bio bez svesti. Vajat se naže na ranjenika i iskrivi zvezdu tako, da je svetlost pala na unutrašnju stranu. Morgan Erp — bilo je urezano. Dakle, ovaj čovek je Šortov pomoćnik.

Šta se desilo?

Vajat podiže pogled i prikova ga za lice razbojnika — rančera.

— Šta se ovde odigralo, Šibel?

Ovaj je oborio glavu i gledao u vrh svojih prašnjavih čizama.

— Pitao sam šta se ovde odigralo?

Najzad je Osvald Šibel procedio:

— Nemam ništa da izjavim na to.

— Ovaj čovek je bio pomoćnik šerifa.

Šibel samo klimnu glavom. Vajat uze lampu levom rukom i gurnu Šibela ispred sebe u kancelariju. Usput je sa zida skinuo svežanj ključeva i otvorio vrata koja su vodila u hodnik sa ćelijama. Sva vrata bila su otvorena. Naravno, Vajatu je bilo jasno, čim je Šibela sreo u stanici za zamenu konja, da ni ostali zatvorenici nisu više u tombstonskom zatvoru.

Šta je sa Lukom Šortom?

Šibel je zastao ispred poslednje ćelije. Kao da je pročitao maršalove misli.

— Šerif nije bio prisutan kada se to dogodilo — promrsio je.

Iznenada i maršalu je bilo jasno da se drugačije nije ni moglo odigrati. Razbojnici su, naravno, iskoristili priliku za bekstvo — trenutak kad Teksašanin nije bio u kancelariji. Jednostavno nije mogao da pretpostavi da bi neko od lupeža pokušao da savlada gorostas.

— Kada ste pobjegli?

Šibel duboko udahnu vazduh i steže ranjenu desnicu.

— Negde popodne. Ne znam tačno.

— Ko vas je izvukao?

— O, tome ne mogu da govorim.

— Ol rajt, sudija će već saznati.

Vajat ugura Šibela u ćeliju i zaključa je. Lagano je pošao prema vratima koja vode u kancelariju, ali je zaštao na pola puta, okrenuo se i vratio.

— Šibel, nedavno sam imao posla sa vašim bratom. On je sa mnom jahao sa vašeg ranča do Nogalesa. Šteta što niste čovek njegovog kova. Biće to užasan udarac za njega kad mu brat bude ovde obešen.

— Obešen? — uzviknuo je zatvorenik i ustremio se na rešetke.

— Neću posetiti, ja nisam ubica!

— To ćete veoma teško objasniti sudiji.

— Ja nisam ubica!

— Nešto ću vam reći, Šibel. Ja sam vas, istina, smatrao lupežom, ali ne ubicom iz zasede.

Rančer je drhtao celim telom.

— Ja nisam ubica iz zasede, Erp. Nisam ubica. Nikog nisam ubio.

— Ko je onda ugasio život čuvara stanice za zamenu konja?

— Ja nisam, kunem vam se.

Vajat se vratio u kancelariju. Poneo je lampu u sobicu u kojoj je pomoćnik ležao, spustio je na noćni ormarić i napustio najzad kancelariju kroz dvorišna vrata.

Odmah je krenuo u „Kristal Palas”. Tamo su još uvek podupirali šank Džoni Ringo, Sirlī Bil i Ted Merlou. Vajat se uputio prema revolverašu kicošu. Možda se ne bi ni zadržavao u lokalu da na Ringovom licu nije video jedan prljav, zao osmeh.

— Šta je smešno, Ringo? — upitao je poluglasno.

Varalica na kartama, koga je za delić sekunde gotovo savladao strah kada se maršal pojavio, ponovo se osmelio. Vratila mu se poslovična drskost. Propeo sa na vrhove prstiju i izazivački se cerio na maršala.

— To biste verovatno voleli da saznate?

— Iz zatvora su pobešla četiri čoveka, Ringo. Ukoliko je to što vas zasmeyava, uskoro ćete sigurno imati razloga da plaćete.

Sa razbojnikovog lica nestao je osmeh kao rukom odnesen.

— Kako da to protumačim? — upitao je, ne podižući pogled prema maršalu.

— Ja ovamo nisam došao slučajno, Ringo. Napolju mi je neko ispričao da ste to vi izvukli ljude iz zatvora.

— Ja? — Revolveraš zabaci glavu. — To je podmukla laž!

— Nemojte se uzbuđivati, Ringo. Moglo bi to da vam ošteti nerve i time vas onemoguću da večeras pokazujete svoje kockarske veštine.

Ringo je naravno bilo jasno na šta maršal cilja. Konačno, već ga je jednom u Dodž Sitiju, a kasnije i u Ebilenu uhapsio kao varalicu na kartama. On to maršalu, naravno, nije zaboravio i bio je spreman da ga ustreli s leđa da se u poslednjem kritičnom trenutku nije pojavio Dok Holidej.

— Ja s tom stvari nemam ništa, maršale. Ona dugačka neman je već bila ovde i pitala me je.

— Ako ste mislili na šerifa, Ringo, savetovao bih vam da taj opis više ne ponavljate.

Revolveraš je uzmakao korak na-
trag i rekao izazivački:

— Naravno da ću ponoviti opis tog momka. Ne verujete valjda da se te nemani bojim...

Šamar, koji je maršal prilepio Džonu Ringu, bio je veoma žestok. Na levom obrazu goreli su mu crveni otisci maršalove snažne šake. Oči su mu opasno sevale.

Džoni Ringo bio je besumnje opasan momak.

Maršal je to znao. Već nekoliko puta se do sada sukobio sa njim. Džoni Ringo konačno nije nosio mali deo krivice za krvavi obračun u O. K. koralu. Bio je jedan od ljudi koji su u pozadini povlačili konce, lukavo se pri tom čuvajući da ne uleti u borbu. Uostalom, uvek je bio čovek koji je iz zaklona povlačio svoje razbojničke mreže. Po tome je veoma ličio na ozloglašenog Pita Spensa, koji je majstorski umeo da podmeće druge da za njega izvlače usijano gvošđe iz vatre.

I Vajatov brat Morgan, koji je u svoje vreme bio maršal u Santa Fe, osudio je Džona Ringa na pet meseci zatvora zbog prevare na kartama.

Ringo nije izdržao kaznu. Pobe-
gao je iz zatvora i nikada se više nije vratio u Novi Meksiko. Sačekao je tri godine da mu kazna zastari.

Vajatu je bilo poznato da ovaj džentlmen-razbojnik, koji se toliko elegantno odeva i ponaša veoma fino, da bi se razlikovao od ostalih ima više na savesti, nego što bi se uopšte i moglo pretpostaviti. Ni on nije ovde bio slučajno.

Maršal je napustio „Kristal Palas” i pogledao niz Treću ulicu, utonulu u mrak. Pretpostavljao je da Luk Šort traži odbegle razboj-
nike kod porodice Flanagan. To je

bila u pravom smislu reći zločinačka porodica. Najopasniji i najstariji bio je sin Džek, koji je ustrelio šerifa Kastuna. Drugi po redu bio je Hal. Delovao je nešto mirnije od Džeka. Treći, Ed, bio je opasan koliko i dva starija brata. Majka i Kola, blizance, Vajat je poznavao samo iz viđenja, jer za vreme obračuna sa Klantonovima nisu bili u Tombstonu.

Džesi i Džozef, najmlađa braća, izgubila su život u jednom puškaranju. Najmlađa je bila Lori, jedina devojka u porodici. Sve u svemu, veoma opasna porodica. U svoje vreme braća Flanagan igrala su sporednu ulogu, jer su ih Klantonomi bacili u zasenak. No, otkako se Klantonova slava pomračila, sve više su se gurali u prvi plan.

Maršal je bio gotovo uveren da je oslobođenje zatvorenika u prvom redu bilo Halovo i Edovo delo. Flanaganovi su imali u gradu veliki broj rođaka i prijatelja, ali i u blizini okolini. Idući ulicom, maršal je razmišljao da li su begunci još uvek u gradu? Ranije su se svi ti tipovi vrzmali u kineskom baru. Najzad je stigao do ulice Česnut. Nije bilo preporučljivo prolaziti njome noću. Ulica je bila mračna, a na kraju se nalazio ozloglašeni „Kina” bar. Maršal stupi na trem lokala i otvori vrata. Za razliku od drugih, u ovom baru vladala je neopisiva gužva. Stolovi su bili zauzeti, a iza šanka su se tiskali gosti! Vazduh je bio zagušljiv, a oko lampi, koje su visili sa tavanice, lebdeli su oblaci belog duvanskog dima. Stari muzički automat je treštao. Kada je maršal ušao, niko nije obraćao pažnju na njega. Prišao je šanku i bacio pogled u veliko ogledalo

kraj polica sa flašama, u kome je mogao da vidi lica ljudi koji su stajala oko šanka. Neočekivano je otkrio da se među gostima za šankom nalazi razbojnik Enriko, sa kojim se sreo na Lu Long reci, nedaleko od Martinijsa. Njega je, kao i Fina Klantonu uostalom, stavio iza katanca u Martaniju.

U sledećem trenutku je Enriko primetio čoveka iz Misurija. Nije se, međutim, okrenuo. Maršal mu priđe iza leđa i reče tihim, ali odsečnim glasom:

— Možete se mirno okrenuti Enriko. Više volim da razbojnika vidim sa lica, nego sa leđa.

Lupež se lagano okrete.

— Šta hoćete od mene? Ja vas ne poznajem. Uostalom, ja se ni ne zovem Enriko.

— Šteta. Bilo bi vrlo lepo ime za razbojnika.

Enriko nabra obrve.

— Nemojte me vređati, mister. Ja vas ne poznajem.

— Da skratimo priču, Enriko. Pođite sa mnom.

Gosti, koji su stajali levo i desno od Enrika, počеше da se izmiču i prave mesta. Razbojnik je počeo da uzmiče.

— Rekao sam da vas ne poznajem. Nemojte me vređati, mister.

— Nije isključeno razbojniče, da si izgubio pamćenje. No, ja ću ti se vratiti. Podsetiću te, na primer, da si me napao sa nekolicinom prijatelja na Lu Long reci, na mestu gde ste očekivali glasnika bandi ljudi sa vešalima. Jedan od tvojih lupeža htelo je da ukrade mog ždrepcu. U Martiniju ste me napali na sred ulice. Metak iz tvog revolvera dokraćio je Kilhijev život...

— On bi u svakom slučaju zavr-

šio na vešalima — omaklo se razbojniku.

Vajat se jedva приметно osmehnu.

— To je dovoljno, Enriko. Napred!

Međutim, bandit je stajao kao ukopan. Vajat je iznenada osetio da se nešto iza njegovih leđa događa.

Ispod poluspuštenih kapaka pogledao je u veliko ogledalo i otkrio na svoje veliko iznenađenje da je čovek koji mu stoji iza leđa Fin Klanton, glavom i bradom.

Trebalo je brzo dejstvovati.

— Da bismo stvar odmah dobro okončali — rekao je maršal, uzmičući dva koraka ustranu — pođite odmah i vi sa mnom, Fine.

Dovršio je držeći cevi revolvera uperene na obojicu.

Desperados je bio iznenađen maršalovom brzom akcijom. Za trenutak je uplašeno pogledao čoveka iz Misurija. No, brzo se pribrao.

— Helo, Vajat! Gde sve čovek vas može da sretne.

— Čudno, zar ne? — Maršal je bio uveren da Fin i Enriko nisu sami u krčmi. Zbog toga nije smeo da okleva. Situacija je bila paklena. Poslednje što je maršal Erp želeo, to je da ovde u sred Tombstona uhapsi javno nekog od porodice Klanton. No, sada je taj trenutak došao. Nije se više moglo odlagati. Fin Klanton se u Martiniju našao na strani razbojnika i zajedno sa njima pobegao iz zatvora. Maršal otkoči oba revolvera i naredi:

— Napred!

Fin je zadenuo oba palca u opasak, lagano se okrenuo i pošao zajedno sa Enrikom ispred maršala

prema izlazu. Vajatu nije promaklo da ga je bledoliki čovek za šankom oštro posmatrao.

*
* *

Džoni Ringo, Sirli Bil i Ted Merlou razgovarali su o maršalovom dolasku u „Kristal Palas”.

— To ja neću da otprīm — siktao je Ringo. — Moramo ga likvidirati. — Sirli Bil steže svoje džinovske pesnice i s treskom udari o lim. Lice Teda Merloua neodoljivo je podsećalo na osušenu jareću kožu. Oči bez trepavica bile su mu gotovo zatvorene. Grozničavo je razmišljao. Ringo ga munu laktom.

— Šta to razmišljaš? — A onda je kao da se nečega setio uzviknu: — Hajdemo!

Sva trojica su napustila „Kristal”, ne plativši račun.

Dok su stajali na tremu, primećivali su maršala kako zamiče za ugao. Ringo značajno pogleda Merloua. Ovaj samo klimnu glavom i procedi:

— Za njim!

Sačekali su da čovek iz Misurija malo odmakne, a onda krenuli za njim. Išli su suprotnom stranom ulice, držeći se tremova i senki.

— Uputio se u Kina bar — došapnu Ringo ostalima.

Kada je maršal ušao u krčmu, Ringo pređe na suprotnu stranu ulice i pokuša da proviri kroz prozor. Okna su međutim, bila tako izlepljena šarenim papirom, da se ništa nije moglo videti.

Džoni Ringo se pridruži ostalima.

— Ništa ne mogu da vidim!

— Onda idem ja preko — rekao je Sirli Bil.

— Ne, ti nipošto! — opirao se Ringo.

— Zašto ne?

— Zato što si neuračunljiv.

— Sta sad to treba da znači? U svakom slučaju, ja se ne bojim.

Ringo razmetljivo zabaci glavu.

— Da ne uobražavaš možda da se ja bojim? Ili hoćeš da tvrdiš da sam kukavica?

— To nisam rekao. U svakom slučaju, ja se ne bojim.

— Ol rajt, onda idemo sva trojica preko.

Ted Marlou je ostao da stoji.

— Šta je s tobom? — upita Ringo.

— Ja nisam poludeo.

— Šta to znači: poludeo?

— Ko zna ko je sve preko u krčmi. Možda su tamo Luk Šort i Dok Holidej. Da ti ponovim: nisam umobolan. Dosta mi je jednog šamara.

— Šta smerаш, onda?

Marlou obori ramena i promrsi:

— Ostaću ovde da stojim.

Ringo, koji je već krenuo preko ulice, odmahnu glavom.

— To je veoma loše mesto, Marlou.

— Samo po tvom mišljenju — uzvрати mu revolveraš hladno.

Ringo je bio uporan.

— Ne, ti ga ne poznaješ Merlou. Tu si se loše postavio, veruj mi. Videće te, i ako budeš pucao možeš da uzmičeš samo do zida kuće za koji će te on prikovati.

— I, šta predlažeš?

Kicoš je stavio ruke na leđa i neko vreme posmatrao bar.

— Sve zavisi. Moramo ga iznenaditi kad bude izlazio.

Iz mračne senke trema iza Merloua odjeknu nečiji glas:

— Ringo je u pravu. To je doista loše mesto.

Sva trojica lupeža kao po komandi okretoše glavu. Iz senke je izašao čovek srednjeg rasta.

— Kvibek! — ote se Ringu. — Džon Kvibek!

Do tada prikriven čovek pođe prema ivici trema i ostade da stoji kraj Merloua. Rekao je ne pogledavši Ringa:

— Raduje me što me poznaješ. I Ted bi trebalo da me zna.

Merlou se iskezi.

— Poznajem te i te kako. Konačno, proveli smo sedam meseci odmora u Fort Vortu.

— Tačno!

Ringo je nestrpljivo gledao prema baru, a onda prišao ovoj dvojici.

— Zar se poznajete?

— Da, kao što si čuo — uzvрати Merlou. Mi smo partneri.

U to su se otvorila krila pomičnih vrata na lokal.

Sirli Bil se pope hitro na trem i zakloni u udubljenje vrata.

Fin Klanton i Enriko su izašli iz lokala, a za njima maršal Erp. Ringo gotovo jeknu.

— Fin! On je uhvatio Fina!

— Kad bude prolazio ovuda, ja ću ga ustreliti kao šugavo pseto — gnevno procedi Sirli Bil.

— To nećeš učiniti — brecnu se Merlou.

— Nemaš ti meni šta da naruđuješ!

— Videćemo još!

Sirli Bil uhvati Merloa za mišicu i procedi:

— Ovde si u Tombstonu, momče. Treba da se ponašaš kako dolikuje.

inače ću ti ja strpati sve zube u grkljan.

— Prst! — opomenu ih Ringo.

Kvibek do tog trenutka nije izgovorio ni jednu reč.

Ako su ova četiri razbojnika očekivala da će Vajat Erp proći pored njih mračnom ulicom, silno su se prevarili. Vajat je skrenuo na levo u ulicu Česmut i odatle nastavio prema glavnoj ulici.

Kada su to ustanovili, razbojnici napustiše svoje skrovište u udubljenju vrata.

— Oprezno! — opominjao ih je Ringo. — Taj ima najbolje uši na svetu.

— Zbog čega smo još uvek puni nekih obzira? — ljutio se Sirli Bil?

— Ne treba da nas čuje i gotovo.

— Gluposti. Pa mi ćemo ga i onako ustreliti!

— Ako to želimo, moramo biti krajnje oprezni — objašnjavao je sada Kvibek. — Ja ga dobro poznajem. Konačno, on je bio taj koji me je u Santa Fe uhvatio. A dozvolite, momci, uhvatiti Džona Kvibeka nešto znači.

Lagano su sišli sa trema i krenuli ulicom.

Džoni Ringo, Kvibek i Merlou su išli uz kuće, zaklonjeni u senke tremova, a Sirli Bil je tvrdoglavo išao sredinom ulice. Kada su stigli do ugla Treće ulice Džoni Ringo zastade, na šta Sirli Bil nestrpljivo uzviknu:

— Šta se dogodilo? Zašto ne idemo dalje?

Varalica na kartama uzvratila:

— Moramo sada sa krajnjim oprezom da dejstvujemo, kako ne bi nešto krenulo naopako.

— Šta bi to moglo da krene naopako — ljutio se Sirli Bil. — Pus-

tite vi mene na miru, ja ću ga srediti. Dva sigurna metka s leđa mogu da obore i najopasnijeg lava.

— Dva metka, koja bi ti ispalio, sumnjam da su baš naročito sigurni.

Džoni Ringo se naslonio na zid i gledao Bila pravo u oči. Ovaj se izmače korak ustranu.

— Šta si to rekao?

— Rekao sam da tvoji pogoci nisu baš tako sigurni.

Sirli Bil izazivački isturi bradu napred.

— Šta sad to treba da znači?

— Ono što sam i rekao.

Neobuzdani razbojnik poteže nož. Oštrica sevnu.

— Povuci tu reč, Ringo!

— Ne, Džemse — rekao je varalica, smešeći se. — Ne moram da povlačim reč. Konačno, niko od nas nema siguran pogodak kad je on u pitanju.

Džems Sirli Bil se udari drškom revolvera u grudi.

— Ja sam siguran u svoj pogodak.

— Da — umeša se sada Kvibek.

— Iz neke sasvim sigurne zasede imao bi siguran pogodak. Ovako ne.

— Kako to mislite? Ja ću izleteti na ulicu i pucati na njega. Šta bi on tu još mogao da učini?

— Reći ću ti — objašnjavao je Kvibek. — On će takođe pucati i to brže od tebe. Uspeće da te pogodi metkom pre nego što ti i nanišaniš.

— To tek treba da vidimo.

— Možda i neću videti šta će da se dogodi, jer ako on tebe zakači, na redu smo mi, a za to baš nisam zainteresovan. Ova stvar treba da se izvede na siguran način, ili nikako.

Četiri razbojnika su se sada sa-

vetovala kako bi bez ikakve opasnosti mogla da ustrele jednog jedinog čoveka koji je išao ispred njih, vodeći još dvojicu zatvorenika.

Ringo je šaputao:

— Dvojica moraju ostati na ovoj strani ulice, a dvojica preći na suprotnu.

Kada je Vajat stigao na ugao ulice Alen do ušiju mu dopre neki šum. Još dok je išao, sve vreme je imao osećaj da se nešto iza njegovih leđa zbiva.

Razbojnici su se sada približili na petnaest koraka. Levo je išao Ted Marlou, a iza njega Kvibek. Sa desne strane, odmah iza samog ugla, stajali su Sirli Bil i Džoni Ringo.

Vajat Erp stupi na sredinu ulice Alen. Neobuzdani Sirli Bil više nije mogao da savlada svoje nestrpljenje i živce. Skočio je na ulicu i odmah pucao.

Metak pogodi Vajata desno gore u mišiću i odgurnu ga.

Odmah za njim pucao je Ringo. Međutim, pre nego što je uspeo da povuče obarač, maršal je već pucao. Kvibekov prvi metak skide maršalu, koji je klečao na zemlji, šešir sa glave. Maršal mu je odgovorio vatrom.

Još uvek pritajen u senci stajao je Ted Marlou. Pošao je samo korak napred i upravio cev revolvera na Vajata. Bio je najbliži maršalu, a, što je najvažnije, njega Erp nije još primetio. Da li će ovaj čovek uspeti da pogodi Vajata Erpa?

Pošto je Dok Holidej napustio Klantonov ranč jahao je u oštrom galopu prema Tombstonu. Tih osamnaest milja prevaleo je za ta-

ko kratko vreme da je u grad stigao u trenutku kad je maršal uhapšio u „Kina” baru Fina Klantona.

Odveo je svog ždrepcu u štalu pansiona Neli Kešmen, a onda krenuo u „Kristal Palas”. Posle ovako prašnjavog putovanja hteo je prvo da popije rakiju.

Kada je stupio u lokal ugledao je za jednim stolom uz prozor lepu Lauru Higans.

Dok Holidej, koji nije bio oduševljen prisustvom ove lepotice, ipak priđe stolu i skide šešir.

— Helo, Dok — doviknu mu žena.

— Helo, Laura! Kako ste?

— Sasvim dobro.

— A rana?

— Zacelila je. Od kako sam saznala da je Kilbi dolijao osećam se preporođenom.

Holidej je upravo hteo da pođe prema šanku, ali mu žena ponudi da sedne.

— Sedite ovde, Dok. Izgleda veoma ružno da stojite uz moj sto kao da ste kelner.

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona spusti šešir na izbočinu prozora, a onda sede. Džek kelner je već primetio gosta. Brzo je izvukao flašu sa rakijom ispod šanka, najbolju vrstu koju je „Kristal Palas” imao i napuni čašu.

— Smem li da vam donesem rakiju za sto, Dok? — doviknuo je.

Holidej potvrdi. Pošto je otpio jedan gutljaj žena reče:

— Htela bih nešto da vam kažem doktore Holidej.

— Izvolite — uzvрати kockar nezainteresovano. Izvadio je zlatnu tabakeru iz džepa i ponudio Lauru.

Odmahnula je glavom.

— Ne, ne bih htela da pušim.

— A smem li ja?

Posmatrala ga je kako sa uživanjem puši. Sve na ovom čoveku izazivalo je u njoj neko čudno, zagonetno uzbuđenje. Njegove svetle sokolove oči, njegov glas, pa čak i njegove kretnje.

— Hteli ste nešto da mi kažete, Laura Higans?

Naslonila se laktovima na sto i nagnula glavu prema kockaru. Lice joj je još uvek bilo veoma lepo, iako su se na njemu već ogledali prvi majušni tragovi noćnog bdenja u zadimljenim kockarnicama. Međutim, njene smaragdne zelene oči su bile tako božanstveno lepe da su sve ostalo bacale u zasenak. Rekla je glasom malo potamnelim od duvana:

— Hoću da se udam.

Kockar je za trenutak bio iznenađen.

— Pa to je dobra ideja. Ko je srećnik?

Laura samo neodređeno podiže levu obrvu.

Holidej izvadi cigaretu iz usta i upita je iznenađeno:

— O, zar taj srećnik uopšte nije upućen u stvar?

Nije odmah odgovorila. Nekoliko trenutaka između njih je vladao tajac. Konačno je procedila:

— Može biti.

Ano što je bilo najčudnije od svega bila je činjenica da ovaj čovek, koji je inače bio u stanju da čuje kako trava raste, i imao razum brušen kao najfiniji dijamant, nije ništa naslutio. Mirno je odbio plavičasti dim u pravcu prozora i rekao:

— Ja baš ne volim da budem osoba kojoj se poverava, ali ako vi na

tome insistirate Laura, učiniću izuzetak.

Zar nije primetio iznenadno ble-dilo, koje se sada razililo po Laurinom licu? Otrësao je pepeo i nastavio:

— Znaite, Laura, možda bih, kad ste vi u pitanju, vrlo rado bio i sve-uok na vašem venčanju, iako sam, priznajem, mnogo vicniji u poslovima koji se ticu sahrane.

U tom trenutku pogodio je ženu u sred srca.

— Sada biste mogli ipak da mi date cigaretu, Dok.

Kockar je iznenađeno pogleda, a onda otvori tabakeru.

— Da vas nisam ja nešto povredio?

— Ne! Kako biste mogli? — Vi — tako osetljiv čovek, takav džentlmen! Glas joj je postao podrugljiv i odbojan. Tek tada je Holideju puklo pred očima. Shvatio je! Mogao je da se izvuče, da se na brzinu oprosti i ode. No, to nipošto nije hteo, jer je znao da će se sa ovom ženom stalno sretati. Ugasio je tek delimično popušenu cigaretu i spustio obe ruke na sto.

— Laura, možda ja sebi pripisujem veliku čast, ali nekako ne mogu da se otmem osećanju da sam ja taj koji treba da bude uhvaćen u bračnu mrežu.

Laura napući svoje rumene usne i reče razvučeno:

— Da, Džone Holidej, to ste vi.

Kockar se trže.

— Pardon, veoma mi je žao. Nisam imao nameru.

— Niste! — uzvratila je Laura. — Primetila sam.

— Veoma mi je žao, Laura, ali vam nešto moram reći. Ukoliko bi to bilo u pitanju da su vaše lepe

oči uperene na izvesnog Džona Holideja, moram vam neodložno nešto kazati:

— Izvolite. — U glasu joj se osećao iznenađan stran.

Kockar je sve vreme gledao pravo u oči.

— Kada sam u Bostonu počeo svoju praksu, mislio sam da je ceo život i ceo svet pred mojim nogama. No, to je bio samo jedan veoma kratak san. Samo godinu dana kasnije smrt se nastanila u mojim grudima.

Nestrpljivo je podigla ruku.

— Ne morate dalje da govorite, Džone! Znam šta hoćete da kažete.

Bez obzira na to, Holidej nastavi;

— Bio sam mlad. Do tog vremena nikada ni jedan jedini sat doista boleštan. No, tada me je savladalo. Postojala je jedna žena, imala je devetnaest godina i bila lepa kao slika. Bila je ćerka jednog trgovca na veliko, koji je trgovao sa Evropom. Otac joj je, dakle, bio težak bogataš. Zvala se Nora i dolazila gotovo svakog dana kod mene u ordinaciju da opravlja zube. Kad sam je prvi put ugledao, mislio sam da neću uopšte biti u stanju da bilo šta učinim. Toliko sam bio uzbuđen da mi je bila potrebna strašna koncentracija da se malo savladam. Imala je divne zdrave zube, znači bilo je potpuno bespredmetno što je kod mene došla. Ali, eto, došla je, a ja nisam znao zašto. Stari doktor Felridž mi je ispričao da me je lepotica videla na balu kod guvernera i eto, sad je došla u moju ordinaciju, sela u zubarsku stolicu i žalila se na zubobolju.

— Morate mi onaj zub gore levo izvući, doktore.

— Veoma mi je žao, gospodice, ali zubi su vam potpuno zdravi.

Samo dva dana kasnije, nešto pre šest sati popodne, kad sam krenuo kući, zazvonila je na vrata.

— Imam zubobolju, doktore, morate mi pomoći!

— Gospodice Nora — rekao sam joj. — Vaši zubi su potpuno zdravi. To sam vam već kazao, zar ne? Nemam vremena da vama svakog dana pregledam zdrave zube.

Naslonila je glavu na naslon zubarske stolice i iznenađeno me pogledala. Lagano je otvorila usta i ja sam uz svoje ogromno iznenađenje video da je jedan od njenih zuba slomljen.

— Šta je sad to? — upitao sam zgranuto.

— Pa već sam vam rekla da imam groznu zubobolju.

— I šta se dogodilo?

— Pa, eto, bila sam kod doktora Balberija.

— I? Govorite da li vam je on taj zub izvukao?

— Da, ali sam imala tako užasne bolove.

Odmah sam ustanovio da je zub zalomljen i da je ostao koren.

Mogao sam odmah da izvučem ostatak korena, ali sam strahovao da možda ima dva-tri dana ništa ni da ne bih mogao tog dana ništa ni da preduzmem, da ne bih kopao po svežoj rani. Video sam kako joj je lice prebledelo.

Odlučio sam da joj dam laku narkozu i otkrio komad odlomljene vilične kosti. Balberi je, dakle, povredio vilicu. Bilo je to grozno.

Stuaradan uopšte više nije došla. Došao je njen otac i saopštio mi

je da Nora leži kod kuće i ima užasne bolove. Ostavio sam sve i odjurio do nje. Išao sam tog dana, sledećeg i dan posle toga. Četrnaest dana dan za danom.

Laura Higinis upita gotovo šapatom:

— Da li je umrla?

Dok odmahnu glavom.

— Ne, nije umrla. Još i danas je živa.

— Ali, ja vas ne shvatam.

Dok Holidej pripali i drugu cigaretu.

— Ona je ozdravila, a ja sam se razboleo.

— Vi ste se razboleli?

— Da, Holidej okrete glavu i pogleda kroz prozor. Ona je imala tuberkulozu.

U tom trenutku je video kako tri čoveka nailaze iz bočne uličice: Fin Klanton, Meksikanac Enriko i Vajat Erp. Odmah zatim odjeknuo je prvi pucanj. Vajat Erp kleče na kolena.

Posle toga se sve odvijalo munjevito. Meci su dolazili sa desne strane. Maršal je pucao na svoje protivnike. Jedan čovek posrnu preko ulice i tresnu na zemlju.

Onda je iznenada Holidej primećio čoveka, koga maršal do tog trenutka nije video. Taj tip je ležao na zemlji i držao uperen revolver.

Laura Higinis gotovo da nije disala. Videla je kako njen sabesednik izvlači munjevito revolver iz futrole, razbija njime veliko okno na prozoru, a odmah zatim osetila je kako vazduh u lokalu treperi od pucnja.

Razbojnik Ted Merlou se skljkao. Vajat Erp se naglo okrenuo. Držao je revolvere u obema rukama. Upravo je video kako se Merlou

srućio. Deset jardi od maršala stajao je Sirli Bil. Vajat mu je metkom izbio oružje iz ruke.

Džoni Ringo je uhvatio maglu. Bežao je koliko su ga noge nosile niz ulicu.

Dok Holidej je izašao na trem i video kicoša kako beži. Poleteo je za njim i u trku ispalio dva metka.

— Ringo!

Prvi kockarev metak skinuo je kicošu šešir sa glave, a drugi mu okrznuo mišicu. Ringo se bacio na jedna vrata i imao sreće. Otvorila su se pod teretom njegovog tela. Nastavio je kroz hodnik i šmugnuo u mračno dvorište. Kada je to Dok Holidej video, odmah je pritekao maršalu u pomoć. Ovaj je još uvek držao revolver u rukama.

Kada se uverio da se Vajat čvrsto drži, uperio je revolver na Sirli Bila.

— Naravno, razmetljivac je opet ovde.

Vajat se uspravi.

— Taj pas je umakao.

— Da, ali ovaj ovde je za trenutak bio važniji — uzvрати Holidej uperivši cev drugog revolvera na Marloa.

Meksikanac Enriko stajao je na sredini ulice Alen, ne usuđujući se da se makne sa mesta. Kolena su mu klecala. Do sada je bio upleten u mnoge gužve, ali ovakav okršaj još nije doživeo. Sve se odigralo u magnovenju. Vajat dokopa Enrika i Sirli Bila i gurnu ih ispred sebe. Za to vreme je Dok Holidej čučnuo pored Merloua i okrenuo ga na leđa.

— Mrtav je.

Četiri koraka dalje ležao je Kvibek i ječao. Kockar je iz opreznosti izvukao Merlou oružje iz opasača,

prišao Kvibeku i uspravi ga u sedeći položaj. Ranjenik ga je odmah poznao i gotovo kriknuo.

— Dok Holidej!

— Da, Kvibek, to sam ja. Sada možeš pozvati velikog Manutua da odvede tvog prijatelja Merloua.

Zločinac ga očigledno nije shvatio, te je počeo da jadikuje.

— Ne, ja neću da umrem! Ne želim da umrem.

— Prestani da kukaš, čoveče.

Holidej je prebacio teškog čoveka preko ramena i odvuкао ga do trema kuće doktora Somera.

Lekareva sestra je otvorila vrata i poznala Holideja.

— Užasno — uzdisala je. — Sve sam čula. Bilo je užasno.

— Bolje bi bilo da otvorite vrata, tako da mogu da prođem.

— Da, odmah.

— Doktor Somer nije kod kuće?

— Ne, još se nije vratio. Naposlju je na jednoj farmi.

— Upalite lampu u ordinaciji.

Holidej položi razbojnika na sto. Lekareva sestra je držala dve lampe.

Razbojnik Kvibek je netremice posmatrao Holideja. Lice mu je bilo izobličeno od bola i straha.

— I? — jeknuo je, dok su mu krupne graške znoja rosile čelo. Holidej mu je za to vreme otvorio košulju na grudima i pregledao ranu.

— I? Govorite već jednom?

Kockarevo lice kao da je bilo isklesano od kamena.

— Tvoj partner Merlou će morati još neko vreme da te pričeka, Kvibek.

Tračak nade, koja se rodila, Holidej je odmah odagnao.

— Moraće da te čeka dok tvoja crna duša ne napusti telo na vešalima.

Holidej se okrete.

— Šta je sada? Zar nećete da mi izvadite metak?

Kockar mu ništa nije odgovorio već se obratio lekarevoj sestri.

— Recite ovom momku da je metak prozviđdao kroz njega, tako da nema šta da se vadi. Znam da umeće da stavlja zavoj. Previjte ovog momka i naplatite mu naravno. Kasnije će maršal doći da ga vodi u zatvor.

Luk Šort je odveo Bila Kinga u maršalsku kancelariju. Otključao je, upalio lampu i skinuo sa zida svežanj sa ključevima. Zatim je otvorio teška vrata koja vode u zatvorski deo. Krenuo je nekoliko koraka duž hodnika, a onda zastao kao ukopan. Vrata prve ćelije bila su zaključana. U dnu, na postelji od dasaka, video je čoveka, ali nije mogao da poveruje sopstvenim očima.

— Šibel! Ja sam znao da si ti pacov, ali da možeš da se provlačiš kroz ključaonicu i tako se vratiš u zatvor, to doista nisam znao. Nije još ni završio poslednju rečenicu, kada mu je puklo pred očima. — Kako mi se čini ti si uleteo u naručje mom prijatelju Vajatu Erpu, momče. Bio je to kratak izlet, zar ne? Evo ti društvo. — Teksašanin ugura Bila u susednu ćeliju i zaključa teška vrata. — Sad idem po preostalu dvojicu.

Luk Šort je napustio kancelariju i krenuo do Džoele Vebstera da potraži Flanaganove. Iznenada su odjeknuli pucnji. „Da to nije neka podvala?“ pitao se. Možda neko opet hoće da me odmami. Odjednom mu

se učinilo da čuje pucanj Vajatovog bantlajn revolvera.

— Hej, glas te pucaljke kao da već poznajem — promrmljao je sebi u bradu. Okrenuo se, potrčao natrag u dvorište i čuo brzu paljbu iz revolvera. Bili su to Holidejevi koltovi. Kada je izašao na trem maršalske kancelarije sve je bilo okončano. Kockar je raščistio situaciju. Krenuo je prema dvorištu i sreo maršala kako vodi Enrika i Sirli Bila. Naravno, Šort je odmah primetio da je maršal ranjen.

— Prokletstvo, pa vi ste ranjeni, maršale?

Vajat odmahnu rukom.

— Nije ništa opasno.

— Sve mi se čini da sam čuo Dokove pucaljke.

— Jeste. Odneo je jednog od ove bratije kod doktora Somera.

— Još i to! Neka đavo nosi ovaj prokleti Tombston.

— Upravo sam vodio Fina u zatvor — obavesti maršal svog prijatelja.

— Fina? Zar je i taj pas takođe ovde?

— Jeste. Zatekao sam ga u Kina baru.

— Znam da ste već bili ovde. Našao sam onog Šibela u ćeliji.

Šerif Šort je prihvatio od Vajata dvojicu zatvorenika i stavio ih iza katanca. Kad se vratio u kancelariju zatekao je maršala za pisaćim stolom. Upravo je skinuo kaput. Rukav košulje bio mu je umrljan krvlju.

— Prokleti šlam — negodovao je šerif, pomažući Vajatu da otkopča košulju. — Samo sam se smestio ovde u kancelariji, počeli su da stižu ko da niču iz zemlje. Sa svih

strana. Jednom su ukradene krave, drugome konji, trećem je izgoreo ambar. Prvo sam odjahao na Kalhunovu farmu, a onda na Skotov ranč.

— Skot? — Vajat za trenutak zatvori oči. Iznenada se setio da mladi Klej Skot neobuzdani revolveraš, druguje sa Flanaganovima. — I šta vam se tamo dogodilo?

— Pozvali su me na ranč, jer im je tobož ukradena stoka. No, izgleda da je jedini vo u celoj gužvi bio baš šerif iz Tombstona. Mislim, naravno, na sebe. Kada sam shvatio da su me namagarčili, pohitao sam natrag u grad, ali prekasno. Zatvorenici su već umakli.

— Gde ste našli Šibela?

— Na Hakslijevoj stanici za zamenu konja.

— Zar je banda čak tamo stigla?

— Da, Haksli je mrtav.

— Čuvar stanice? — iznenadi se Šort.

— Zatekao sam ga tamo ubijenog. Šibel me je napao. Mora biti da je stajao iza vrata i čekao me. Tresnuo me je kundakom po glavi kada sam ušao. Srećom nisam se onesvestio. Smogao sam toliko snage da ispalim jedan metak. Starog sam našao iza kuće. Bio je mrtav.

— Za to Šibela čeka konopac.

Vajat samo sleže ramenima.

— Zar vi mislite da ga on nije ubio?

— Ništa ne mislim. Prosto ne znam — uzvрати maršal. — Gde su braća Flanagan?

— To bih i ja voleo da znam — odgovori Šort.

Vajat izvadi iz džepa dve cigare. Jednu je ponudio Luku.

— Ja to uopšte nisam zaslužio —

zaključi Šort. — Vi ste lupeže uhapsili, a ja sam ih pustio da umaknu.

Maršal odmahnu glavom.

— Šta biste vi tu mogli inače da učinite?

— Ne znam, ali ipak mislim da sam idiot kad sam dozvolio da mi ti momci umaknu.

Maršal oseti prodoran bol u mišici. Za trenutak mu se lice izobličilo od bola.

— Nemojte time razbijati glavu, Luk. U ovakvoj situaciji treba da budemo srećni što se ništa drugo gore nije dogodilo. Da vi niste bili ovde šerif, ko zna kakav bi smo haos ovde zatekli.

— Što se mene tiče, dosta se stvari odigralo. Meni je nos pun — promrsi novi šerif i sruči se na tro-nožac.

*
* *

Dok Holidej se vratio u Kristal Palas. Prišao je Laurinom stou i objasnio:

— Moram još da skoknem do kancelarije da obiđem maršala.

Mlada žena je sedela kao okamenjena na svom mestu. Posmatrala je borbu.

— Da li je teško ranjen? — upitala je bojažljivo.

— Ne, ne brinite. Odmah se vraćam.

*
* *

Kada je Dok Holidej stupio u kancelariju, Teksašanin je upravo punio maršalu čašicu sa viskijem. Vajat je već prihvatio ponuđenu čašu, kada je Holidej otvorio vrata.

Maršal je, dakle, želeo da popije gutljaj viskija. Znači, bio je ozbiljnije povređen nego što je on pretpostavljao.

— Hajde, dajte prvo da vam pogledam ranu.

Srećom, metak je samo prošao kroz mišicu. Takva vrsta rane nije bila opasna, ali je zato bila veoma bolna. Holidej je, naravno, poneo torbu od crne krokodilske kože, od koje se nikad nije ni razdvajao. Brižljivo je očistio maršalu ranu i stavio čist zavoj. Vajat je sedeo ukočenog lica na pisaćem stolu i gledao u pod. Sve vreme je mislio na Holidejeve reči i o njegovoj želji da sedi na vrhu peščane dune i mirno posmatra svet oko sebe. Dosta su živeli ovde paklenim životom. U jednom trenutku je podigao glavu i pogledao kockara

— Gotovo?

— Da.

Oblaćeći kaput, promrsio je:

— Sada bar znam zašto vodim lekara sobom po divljem zapadu. Da sve zavoje, flastere, operacije moram da platim, trebalo bi mi mnogo novaca. Uostalom, ne bi bilo loše da vam odmah dam tri svoje plate.

Holidej je klimnuo glavom. Stajao je na svom uobičajenom mestu između vrata i prozora, naslonjen na zid. U desnoj ruci je držao cigaretu.

— A što se mene tiče, ja sada bar znam zbog čega jašim divljim zapadom. Svako mora da ima svoj životni zadatak. Moj je izgleda da vama previjam rane i vadim metke iz tela.

Na to su se otvorila vrata i na iznenađenje sve trojice prijatelja u kancelariju je ušla Neli Kešmen.

— Mister Erp — uzviknula je.

— Da li vam se nešto dogodilo?
O, gospode, pa vi ste ranjeni!

— Otkud vam ta pomisao?

— Zato što niste navukli kaput, nego vam rukav visi preko ramena. Šta se dogodilo? Ništa nisam čula. Upravo sam sa Samijem stajala na vratima. On je jedini uspeo da vidi da je Dok Holidej uzeo svoju torbu.

Maršal odmahnu rukom.

— Nije ništa opasno, gospođice Neli.

Lepa vlasnica pansiona upitno pogleda kockara.

Ovaj samo sleže ramenima i obori pogled.

Luk Šort, koji je nešto poslovaio oko stalka za puške, promrsi:

— Nije ništa opasno. Ne, kod njega nikad ništa nije opasno. On kao da je načinjen od čelika.

Holidej u to primeti da iz male Virdžilove spavaće sobe dopire svetlost.

— Ima li tamo nekog — upitao je.

— Gospode, ja sam sasvim zabravio! — uzviknu Teksašanin. — Tamo leži Hampi Donegan. Oni psi su ga uboli nožem. Molim vas, Dok-pogledajte ga.

Sedokosi čovek je ležao bleđa, upala lica, još uvek zatvorenih očiju.

Kockar se naže nad njega i skide pokrivač. Zatim lagano odmota zavoj. Odmahujući glavom posmatrao je ranu.

— Ko je ovo čeprkao?

— Gulbranson, neka protuva dole iz rudarskog naselja.

Pošto mu je brižljivo očistio ranu i stavio čist zavoj, Holidej iz svoje crne torbe izvadi flašicu, otvori je i stavi pod nos ranjeniku.

Hampi Donegan otvori oči. Gledao

je ljude oko sebe. S leve strane stajao mu je Holidej, s desne Teksašanin, a u dnu Vajat Erp. Iza maršalovih leđa virila je Neli Kešmen.

Ranjeni pomoćnik htede nešto da kaže.

Holidej ga upozori.

— Sada ne bi trebalo da govorite.

Njegov gazda, Teksašanin Šort ga je umirivao.

— Bez brige, Hampi! Dok Holidej je tu i sve će biti u redu. — Rekavši to, okrenuo se i vratio u kancelariju. Holidej i Vajat su čuli kako tumara po kancelariji, razgovarajući sam sa sobom.

— A sad u poteru za Flanaganovima!

Vajat je čuo kako je novi šerif izvukao vinčesterku iz stalka i bučno je repetirao. Pohitao je u kancelariju za Teksašanimom i rekao mu:

— Čekajte, Luk, idem i ja sa vama.

Neli Kešmen istrča u kancelariju.

— Vajat!

Maršal se okrete. Pogledi su im se sreli.

— Kuda sad opet idete? — prošapta žena drhtavim glasom.

Maršal joj priđe bliže.

— Hal i Ed Flanagan su pobegli iz zatvora, gospođice Kešmen — rekao je odlučno.

— To sam već čula. Ali zar zbog toga morate baš vi sada da odete?

— Pa moramo da ih tražimo.

— Ali vi ste ranjeni!

— Nije ništa opasno.

— Vajat! — Uхватила ga je za mišicu. Osetio je toplinu njene ruke.

Sada je i Dok Holidej došao u kancelariju.

— Dobro bi bilo da ga povedete

sobom gospođice Neli. Morao bi da legne.

Vajat odmahnu energično glavom i oslobodi se Nelinog stiska.

— Moram da potražim Flanaganove. Pretpostavljam da je jedan od njih ubio starog Hakslija.

*
**

Vajat Erp i Luk Šort su satima obilazili sve lokale u gradu. Međutim, od Flanaganovih i Fina Klanton na nije bilo ni traga. Kuća velike porodice Flanagan kao da je bila izumrla.

Već sledećeg dana u rano jutro maršal je ponovo došao pred kuću porodice Flanagan. Odmah je primetio da je u toku noći neko ovamo navraćao. Kapija, koja je sinoć bila gotovo širom otvorena, sada je bila prislonjena. Uvukao se u dvorište i posmatrao kuću. Ugledao je starca kako sedi na gornjem stepeniku. Stari, bradati čovek ispusti lulu iz usta kada je ugledao maršala. Glinena lula se razbi u komade.

— Šteta — primeti maršal.

Starac uvuče glavu u ramena.

— Šta hoćete, maršale?

— Tražim Hala i Eda.

— Oni nisu ovde.

— Može biti. No vi sigurno znate gde su.

— Ne znam — uzvratila starac — a i da znam, ne bih vam rekao.

Čovek iz Misurija priđe bliže stepenicama.

— Nešto ću vam reći Nik Flanagan. Vaši sinovi su napolju na stanicama za zamenu konja ustrelili čuvara Hakslija.

Starac skoči kao da ga je ujela otrovnica.

— To nije istina!

— Postoji svedok, koji je video ubistvo, Nik Flanagan!

— Šibel! — omace se starcu. — Mi ćemo tog psa...

Prekinuo je u pola rečenice. Lice mu je obililo samrtničko bledilo.

Maršal se okrete i pođe do ugla kuće u dvorište. Još nije ni stigao tamo, kada je kroz ogradu od dasaka primetio pomoćnika poštara, dvadesetogodišnjeg Fipa Geringa. Upravo je pošao u kuću. Mladi Gering iznenada zastade kao ukopan. Video je ždrepcu kako stoji ispred kuće i poznao ga. Vajat nije poveo svog konja, zato da bi jašio od pansiona do Flanaganove kuće. Ne, nameravao je da odmah posle posete razbojničkoj porodici krene na Klantonov ranč.

Čim je primetio konja, poštanski činovnik uplašeno strpa pismo, koje je držao u ruci, u unutrašnji džep i pohita prema ulici Alen.

Vajat je sačekao da zamakne, a onda je sam krenuo na ulicu, ostavio konja i šmugnuo u dvorište Roze Džindžer. U tom trenutku je jedan čovek upravo pokušavao da pobegne iz dvorišta. Maršal ga dokopa za jaknu i povuče nazad. Bio je to grbavi Sirl, skitnica iz Teksasa, koji je već godinama tumarao po pokrajini Kočiz.

— Šta si to danas ukrao, Sirl?

— Ništa maršale, kunem vam se!

Vajat mu naglim pokretom izvuče ispod kaputa novi povodac za konja.

— Voleo bih da znam šta bi Roza Džindžer rekla na to da joj sada odnesem povodac natrag. — Govo-

reći to, maršal je stezao lupežu ruku. — Sad si gotov, Sirli!

— Mister Erp, ja ovaj samo... ja, više nisam imao ni jednog centa u džepu, a bio sam gladan. Mislio sam...

— Znam ja dobro šta si ti mislio. Možda ćeš za ovaj povodac u Haladovoj konjušnici dobiti dolar. A za taj dolar može da se kupi nekoliko čašica viskija.

— Mister Erp, molim vas, ja...

— Umukni!

Vajat Erp zakači povodac na jedna kola i upita lopova:

— Slušaj me, momče! Ti si prijatelj sa Flanaganovima.

Lupež je podozrivo posmatrao maršala.

— Ta, ne znam ni sam mister Erp, zašto pitate?

— To je moja stvar. Otidi sada u poštu i reci da si došao po pismo za Nika Flanaganu. On to pismo očekuje.

Lupež spremno pohita prema pošti, srećan što se tako lako izvukao.

Pet minuta kasnije vratio se noseći pismo.

— Hajde sa mnom.

— Ali, maršale, ja sam mislio da sam svoje obavio...

— I jesi, ali ipak pođi sa mnom.

Vajat se vrati u maršalsku kancelariju, gde je zatekao Doka Holideja i Luka Šorta. Odmah je poslao jednog dečaka da pozove sudiju Gordona i gradonačelnika.

Četvrt sata kasnije svi su se okupili. Vajat im iznese svoj plan. Sudija Gordon se odmah složio.

— To možete bez oklevanja učiniti, maršale. Flanaganovi se i onako nalaze pod teškom optužbom. To što je glasonoša odustao da im

preda pismo, jer je primetio vašeg konja ispred kuće, samo može da potkrepi sumnju da se u pismu nalazilo nešto što je za policiju od velikog značaja.

Otvorili su pismo. Vajat je pročitao. No, to je izgleda bilo jedno bezazleno pismo, koje je ocu porodice Flanagan uputio neko iz Lapunte, grada koji se nalazio dvadeset šest milja severoistočno od Tombstona. Ispostavilo se, zapravo, da je pismo pisala neka žena po imenu Pegi.

„Dragi Nik, nadam se da si dobro. Kod nas je sve po starom. Moja susedka je umrla pre četrdeset dana i njeno dete je ostalo bez majke. Džeri Sikstintris je zdravo i dobro, a i obojica braće Šlibi su dobro. Džoe Norton, mislim da ga se sećaš, umro je letos, imao je preko devedeset. Javi nam se što pre možeš. Tvoja Pegi”.

Ljudi okupljeni u maršalskoj kancelariji upitno su se pogledali.

— To je potpuno beznačajno pismo — zaključio sudija.

Vajat još jednom pročitao pismo, a onda ga pruži Holideju. Ovaj ga takođe pročitao, složi i vrati. Izgledalo je svima da je bilo bez ikakvog značaja.

Grbavi Sirli je stajao na vratima i upitno pogledao maršala. Ovaj ga prostrela pogledom:

— Slušaj me, Sirli, sada možeš da se izgubiš, ali teško tebi ako budeš samo izustio i jednu jedinu reč o ovome što se ovde dogodilo i što si danas doživeo.

— Čutaću kao grob — kleo se lupež i odgegao.

Vajat Erp je odlučio da odjaši na Klantonov ranč.

Džinovski Teksašanin je stajao na vratima koja vode u zatvorski deo, podbočio se i rekao:

— Nadam se da ćete se uskoro vratiti, maršale..

— Da, biću ovde za nekoliko sati.

Vajat je izašao na ulicu. Kada je hteo da odveže vranca sa prečke, primetio je da se Holidejev konj nalazi ispred kancelarije. Trenutak kasnije kockar je izašao na trem.

— Idem i ja sa vama, Vajate.

Maršal se jedva primetno osmehnu.

— Ako nemate ništa privlačnije, Dok. Pri tom je pogledom prešao preko elegantno odevene žene, koja je upravo izlazila iz hotela i uputila se prema „Kristal Palasu“.

Holidej je stajao na gornjem stepeniku i zagledao se u svoje ruke.

— Ne, nemam ništa bolje u planu. — Mislio je na to da je do duboko u noć sedeo sa Laurom u „Kristal Palasu“ i kockao se. Ni on ni Laura nisu vratili na razgovor koji su vodili početkom večeri.

Kada su prolazili pored „Kristal Palasa“, zelenooka Laura ustade sa stolice i čežnjivo pogleda crnog jahača.

Oko jedanaest sati stigli su na Klantonov ranč. Izgledao je kao napušten. Vajat se pope na trem i zakuca na vrata. Pošto se niko nije javljao, otvorio je vrata i osvetlio prostranu dnevnu sobu.

U uglu je sedeo čovek. Glavu je zario u šake i tupo piljio pred sebe.

Vajat zatvori vrata za sobom. Tek tada je čovek podigao pogled.

— Helo, Ajk.

To je bio Ajk Klanton. Ličio je na potpuno slomljenog čoveka koji

nije imao snage da se makne iz stare naslonjače.

— Helo, Vajate.

Dva čoveka su bila udaljena jedan od drugog devet jardi.

— Prilično dug put smo nas dvojica prevalili — zaključio maršal.

Ajk priđe stolu i uze iz kutije cigaru pa je stavi među zube. Palidrvce je kresnuo o površinu stola.

— Da — uzvratio je, ne pogledavši maršala. — Bio je to dug put.

Nekoliko trenutaka je u sobi vladała grobna tišina. Samo je oko velike lampe zujala muva.

— Gde je Fin?

Ajk priđe prozoru, otvori ga i baci ugašeno palidrvce u dvorište.

— I ja bih to voleo da znam.

— On me je u Nogalesu napao, Ajk.

— To sam i mislio.

— Da li ste znali da su vam za petama, Ajk?

Krupni čovek se okrete i pogleda otvoreno maršala.

— Ne, to nisam znao, ali sam slutio.

— Sledio sam vas sve do Tombstona. Međutim, juče vas nisam našao.

— Da sam to znao, čekao bih vas.

Da li je to bila poruga, ironija, ili je to mislio ozbiljno? Taj se čovek doista nije mogao prozreti.

— Zna li nešto o Flanaganovima?

— Ne, ne znam ništa ni o Finu ni o Flanaganovima.

— Zašto ste jahali u Martini?

— Zbog Fina. Uvek ista pesma maršale!

Ovo je bilo neodređeno objašnjenje, a moglo je biti istinito. Konačno, Ajk se uvek brinuo za svog bra-

ta Fina, iako prema njemu nije osećao baš mnogo ljubavi. Zbog Fina je išao u Nogales. Zbog čega ne bi mogao zbog svog brata da ode u Martini?

— Hal i Edvard Flanagan su ubili starog Hakslija u stanici za zamenu konja.

Rančer isturi donju usnu i klimnu glavom.

— Da, možda su im konji bili potrebni.

Vajat brzo priđe stolu i zaroni pogled pravo u oči nekadašnjeg kralja Arizone.

— Slušajte, Ajk! Zar vi smatrate da je to opravdanje za jedno ubistvo?

— Ja to nisam rekao — uzvрати rančer. — To je samo moja sumnja, a možda i objašnjenje šta su tamo tražili.

Vajat se okrete i pođe prema vratima.

— Ja ću naći Flanaganove, Ajk, a verovatno i Fina.

Rančer ga nije pogledao. Stavio je ruke u džepove, a glavu zabacio.

— Da — rekao je prilično žustro. — Sigurno ćete to i uspeti.

Vajat izađe napolje.

Vratili su se u grad.

Ispréd „Kristal Palasa” stajala je Laura Higinis i pozvala kockara.

Holidej je za trenutak oklevao, a onda poterao konja prema „Kristal Palasu”.

Kada je Vajat došao u kancelariju, Luk Šort ga je obavestio da je stari Kalhun ponovo ovamo dolazio da se žali na Kleja Skota. Taj mladić je opet uznemiravao farme-rovu porodicu.

Vajat odmah pođe prema vratima.

— U redu, ja ću malo da pritisnem tog momka. To sam i inace nameravao, jer je Klej već godinama blizak prijatelj sa Flanaganom.

Vajat je ponovo napustio Tombston.

Skotov ranč bio je napušten. Zatekao je samo rančera. Ovaj mu je pošao u susret i doviknuo:

— Helo, kakva visoka poseta, kakva čast...

— Manite se te pesme — prekide ga Vajat grubo. — Gde je Klej?

— U Lap... — rančer prekide u pola reči. — A, Klej! Ne znam gde je. Verovatno je dole u Tombstonu.

— U redu. Onda mu poručite da je, ako se samo još jedan jedini put pojavi dole kod Kalhunovih, imati sa mnom posla.

Maršal okrete konja i odjaha.

Međutim, nije se vratio natrag u Tombston; nastavio je prema istoku. Mrak se već spustio kada je stigao u Lapuntu. Ni sam nije tačno znao zašto je ovamo došao. Ipak, stari rančer je verovatno imao razloga zbog čega je prećutao da je Klej u Lapunti. Bilo je to malo mesto sa petnaestak kuća, isto toliko ambara i starom pekarom, koja je pretvorena u šerifsku kancelariju.

Šerif u Lapunti je bio stari čovek, pedesetih godina, proređene kose i umornih očiju. Kada je maršal stupio u njegovu kancelariju, zatekao ga je kako drema za pisaćim stolom.

— Hej, mister!

Šerif podiže pogled, protrlja po navici rukavom košulje zvezdu na grudima i ustade.

— Da, šta ste hteli i ko ste vi? Odakle dolazite?

— To je gomila pitanja odjednom. Moje ime je Erp, dolazim iz Tombstona, za petama sam dvojici razbojnika, koji su u stanici za zamenu konja ubili čoveka.

— Erp? Da niste vi možda Vajat Erp?

— Jesam, a dvojica koje gonim zovu se Hal i Edvard Flanagan. Najverovatnije je i mladić po imenu Klej Skot u njihovom društvu. Šerif je odmahnuo glavom.

— Na žalost, ne mogu vam pomoći maršale.

Pošto se noć već spustila, maršal se uputi u pansion i iznajmi sobu. Već u rano jutro napustio je grad.

Nije imalo svrhe da ovde sledi neke neodređene sumnje, dok se u Tombstonu verovatno dešavaju mnogo ozbiljnije stvari.

Nije išao pravo prema Tombstonu najkraćim putem, nego je skrenuo na stari put poštanske kočije, nešto više južno. Iz daljine je ugledao šumarak, koji ovde, u ovom pustom predelu, kao da nije pristajao. U svakom slučaju, predstavljao je retkost. Pterao je konja prema drveću. Kada je prišao bliže ustanovio je da je šumarak ograđen niskom ogradom i da se dublje unutra nalazi dvorište. Rančerska kuća se nalazila levo, odmah do nje ambar i nekoliko malih šupa. Na bunaru je stajala starija žena i izvlačila vodu. Maršal sjaha i upita staricu da li je videla braću Flanagan i Kleja Skota.

Starica kao da ga uopšte nije shvatila, samo je odmahivala glavom i osmehivala se.

Vajatu je sad još manje bilo jasno zašto je ovamo svraćao. Postojalo je veoma malo nade da će ne-

što saznati. Ponovo se vinuo u sedlo. Iznad krova kuće video je krošnje drveća. Sve je to veoma čudno izgledalo u ovoj pustinji. Šesnaest stabala, nesvesno ih je izbrojao, a onda naglo povukao uzde. Konj stade kao ukopan. Šesnaest stabala. Sikstin tris. Zvono na uzbunu kao da je zvonilo u maršalovoj glavi. Lapunta sikstin tris?! Stajao je i dalje i grozničavo razmišljao. Da li je moguće da je pismo upućeno starom Flanaganu iz Lapunte imalo poseban značaj? Lapunta se, uostalom, nije nalazila daleko od ovog imanja, a ovde u dvorištu bilo je šesnaest stabala. Maršal razabra šum iza sebe, lagano se okrenu i srete pogled Hala Flanagan. Razbojnik je stajao na vratima kuće i držao revolver u ruci. Oči su mu preteći sevale.

— Svaka čast, Erp! Nikada ne bih pomislio da ćete me ovde naći. Sjašite!

Bilo bi besmisleno ostati u sedlu pod pretnjom revolvra.

Vajat sjaha i pođe lagano prema kući. Za to vreme je Hal stao kraj vrata i naslonio se. Na ulazu se sada pojavio i njegov brat Ed.

Maršal je zastao ispred stepenica i prekrstio ruke na grudima.

— Sada smo svi onet zajedno. Nedostaje samo dragi Klej.

— Taj je ovde! — odjeknu dvorištem.

Vajat Erp se čak nije ni okrenuo. Samo je promrsio:

— Slutio sam to.

Edvard Flanagan je posmatrao maršala, ma da ne sa takvom samouverenošću i sigurnošću kao njegov brat Hal. Još uvek nije uspeo da se oslobodi užasnog straha koji

je osećao prema ovom čoveku. Ipak, hteo je da se napravi važan.

— I tako ste vi, Erp, lepo uleteli u našu zamku.

— Zaveži — brecnu se Hal. — Ne govori gluposti. On nam nije uleteo u klopku. Sasvim slučajno je naišao. Ili to možda nije bio slučaj?

Vajat pogleda starijeg brata pravo u oči.

— Zašto si ubo nožem pomoćnika šerifa?

— Odgovoriću vam odmah na pitanje, maršale. Zbog toga što je bio dovoljno lud da mi prepreči put.

— A zašto si ustrelio Hakslija? Prestupnikovo lice iznenada posive.

— Hakslija? U redu mogao bih da lažem, ali to nije potrebno. Ja sam to učinio, a i ne kajem se baš mnogo. Za tog starca nije šteta. Njemu ni onako nije ostalo mnogo života.

— Ja sam pitao zbog čega si to učinio?

— Besmisleno je da vam odgovorim na sva pitanja, jer vi od odgovora nećete imati nikakve koristi, Erp. No, svedjedno. Reći ću. Bili su mi potrebni konji, a on nije hteo da mi ih da.

— Pa vi ste imali konje, kad ste došli u Tombston.

— Nismo. Ne dovoljno. Bili su nam potrebni rezervni konji da bismo što pre umakli iz kraja.

— I zbog toga ste ubili nesrećnog starca? Ti prema tome nisi samo ubica, nego i konjokradica. Zato ćeš posetiti, Hal Flanagan, a i tvoj brat takođe.

— Ja? — uzviknu Ed uplašeno. — Zašto ja? Ja nikoga nisam ustrelio.

— Nisi, ali si bio prisutan.

— Ništa nisam mogao da učinim, kada je Hal...

— Već sam ti rekao da zavežeš — prekide ga brat. — Šta uopšte hoćeš i zbog čega se uzrujavaš? On nam više ništa ne može nauditi. Za jedan minut ležaće ovde mrtav ispred nas i mi ćemo ga zatrpati.

Ed uplašeno proguta pljuvačku.

— Mrtav u pesku, ispred naših nogu — promucuo je.

— Naravno. A šta si ti mislio?

Stara žena je išla, vukući noge. Kada je prošla pored maršala glupo se nasmejala.

— Treba li da dodem, Hale — odjeknuo je glas Kleja Skota.

— Ne, ostaćeš gde si.

Znači, ni njemu, ubici, nipošto nije bilo sve tako ravnodušno kako je hteo da predstavi. I on je veoma zazirao od čoveka koji je stajao pred njim.

Naslonio se na zid, držeći još uvek revolver u ruci i zamišljeno pogledao maršala.

— Veoma me interesuje kako ste našli ovo imanje?

— To nije bilo teško, Hal. Ubica uvek za sobom ostavlja jasan trag.

Razbojnik se odvoji od zida, a lice mu je bilo avetinjski blede. Uperio je revolver, stisnuo zube i procedio:

— Umrećeš, zvezdonošče.

— Da, naravno, Hal, ja moram da umrem. I ti. Svako od nas. I dobro je što većina nas ne zna gde će i kada umreti. Za tebe, doduše, nešto znam. Znam pouzdano da ćeš umreti na vešalima.

Ed se nesvesno uhvati za vrat.

— Ja... ja... — počeo je da mucica. Ja sa svim ovim nemam ništa, mister Erp...

Razgnevljeni Hal Flanagan razmahnu pesnicom i pogodi brata po sred lica. Edu pođe krv na nos.

Vajat je gledao čas jednog, čas drugog.

— Doista fina porodica Flanagan.

Hal se brecnu na njega.

— Možete nas poštediti tih primedaba, Erp! Već sam vam rekao da ćete sada umreti.

— Da, Hal, to si rekao.

— Vi kao da ne verujete?

— Znaš, ja upravo sada razmišljam o tome da me je nedavno jedan čovek u Nogalesu pitao da li hoću da dođem u Teksas da radim za kompaniju koja tamo vadi naftu.

Na Halovom licu zaigra đavolski osmeh.

— Trebalo je da prihvatiš taj posao, Erp. Možda bi dočekao starost.

Dvorištem ponovo odjeknu piskav glas Kleja Skota:

— Na šta još čekate? Okončajte tu stvar. Što taj momak duže živi sve je opasniji po nas.

— Da, Skote, u pravu si. Za kukavicu je svaki minut nova opasnost.

— Ja nisam kukavica — negodo-
vao je mladić.

— Kukavica si i te kakva. Stojiš mi iza leđa, još si se sakrio iza vrata. Ti si bedna kukavica.

— Uopšte nemam razloga da se sakrivam.

Negde iza maršalovih leđa su se otvorila vrata. Nije se okrenuo, ali je znao da je Klej Skot izašao u dvorište. Pet jardi ispred njega stajala su braća Flanagan. Levo je bio Hal, dva puta opasniji od svog brata Edvarda. Iza leđa mu se nalazio Klej Skot.

Bila je to paklena situacija, tim

pre što su Hal i Skot bili rešeni da ga ubiju.

— Trebalo je da ostaneš u zatvoru, Ed — obratio se Erp mlađem Flanaganu. Šibel i Džimi King su ponovo tamo.

— Šibel? — iznenadi se Ed.

— Da, Šibel.

— Jel' on odao da je Hal ubio čuvara stanice?

— Ne, nije rekao ni reči. No, ja sam to i bez toga znao.

— Ubiću ga — procedi Hal kroz zube. — Ali prvo ćeš ti umreti, Erp.

— Okončaj to već jednom — vikao je Skot.

Starica, koja je unela kofu sa vodom u kuhinju, slučajno je bacila pogled kroz prozor i videla je kako drumom poštanske kočije jedan jahač grabi u oštrom galopu prema njihovom imanju. Bio je to čovek koji je jahao crnog konja. Maloumna žena je odmahнула glavom i izašla u dvorište. Odgurnula je Eda u stranu i uzviknula:

— Đavo dolazi, đavo dolazi!

— Sklanjaj mi tu babu sa očiju — uzviknu Hal.

Ed je stajao kraj vrata na nesigurnim nogama.

— Znaš i sam da ona može odlično da nasluti stvari, Hal.

— Znam ja njene slutnje. Stvar je samo u tome što je đavo već ovde. Pogledaj ga! Stoji pred tobom i nosi zvezdu. Zove se Erp.

— Dolazi đavo na crnom konju — ponavljala je monotonim glasom starica, prolazeći pored Vajata.

— Ta starica me tera u ludilo. Već sam ti rekao da mi je skloniš s očiju — vikao je Hal.

Skot se odvojio od ambara i pošao prema bunaru. Bio je sada okrenut

leđima kapiji. Nestrpljivo je podigao levu ruku i uzviknuo:

— Slušaj, Hal, ako se ti bojiš da počneš, ja ću to učiniti.

Na to ubica Hal Flanagan steže zube i podiže revolver.

U tom trenutku sa kapije odjeknu pucan ji skide Kleju Skotu šesir sa glave.

Mladić se uplašeno okrete i ugleda pred sobom na oko dvanaest koraka čoveka na sred kapije. Bio je visok, vitak, naočit, bleđog lica i ledenoplavih očiju. Nosio je crno odelo po poslednjoj modi, blistavo belu košulju ukrašenu riševima, i crnu somotsku mašnu. Crni šesir navukao je do samih obrva.

— Dok Holidej!

Bio je to uzvik. Sve trojice razbojnika.

Hal Flanagan se prvi pribrao. Otkočio je kolt i ispalio metak na maršala. Međutim, nije bio dovoljno brz. Vajat je za delić sekunde ranije pogodio Halovu mišicu. Odmah je ispustio revolver i levicom se mašio za drugi kolt. Na to se njegov rođeni brat baci na njega i uhvati ga za ruku.

— Nemoj, Hale!

Ubica samo obori glavu na grudi. Bio je gotov.

Uskoro su sva tri razbojnika vezana i stavljena na konje.

Vajat Erp i Dok Holidej su se vinuli u sedla i napustili razbojničko gnezdo kod šesnaest stabala.

Kada su izbili na glavni drum, maršal upita svog prijatelja:

— Kako ste uopšte došli na pomisao da dođete ovamo?

— Verovatno isto kao što ste i vi došli. Krenuo sam u Lapuntu i otkrio sveže tragove koji vode ovamo. Poznao sam otiske kopita vašeg

ždrepcu, a onda iznenada ugledao drveće. Nesvesno sam ih izbrojao.

— U svakom slučaju, na pomisao ste došli pre mene — zaključio maršal, osmehujući se.

*
**

Sedamnaestog septembra su razbojnici Tombstona pretrpeli žestok poraz. Ubica Hal Flanagan je osuđen na smrt vešanjem.

Svi ostali, koji su već sedeli u zatvoru, dobili su zaslužene kazne — višegodišnju robiju u Fort Vortu.

Zahvaljujući maršalovom zalaganju Ed Flanagan je dobio najblažu kaznu.

Meksikanac Enriko za vreme suđenja nije odao ni jednu jedinu reč o razbojničkoj organizaciji sivolikih, sada najopasnijoj bandi ljudi s vešalima. Iako mu je sudija pretio desetogodišnjim prinudnim radom, čutao je kao grob. Daleko više se plašio osvete sivolikih.

Posle suđenja, Vajat Erp, Dok Holidej i Luk Šort su se obreli u maršalskoj kancelariji.

Teksašanin skide sa grudi šestokraku srebrnu zvezdu i položi je na pisači sto.

— Tako, nadam se da sad ovu stvarčicu mogu da predam.

Maršal energično odmahnu glavom.

— Ne, Luk, još ne. Moram da nađem Fina Klantona.

Luk Šort upitno pogleda maršala.

— Šta sad opet smerate, Vajat?

— Moramo da odjašimo u dolinu San Pedro.

— U dolinu San Pedro? Zar tamo

ne žive neki nama prilično poznati Mek Loverijevi?

— Da. Nekako ne mogu da se oslobodim uverenja da ćemo tamo naći Fina i još neke...

*
* *

Sedokosi pomoćnik Luka Šorta brzo je ozdravio. Zahvaljujući njegovoj otpornoj prirodi, rana koju mu je Hal Flanagan zadao nožem brzo je zacelila. Sada je opet bio uz svog gazdu Teksašanina i pomagao mu da se brine za red i mir u divljem Tombstonu.

KRAJ

Legendarne indijanske poglavice

Džeronimo nepriljatelj celog sveta

Godine 1847. u apačkom plemenu Mimbrenosa rođen je dečak koji će dobiti ime Go-Ja-Tle. Kasnije, zbog svoje urođene nehajnosti daće mu nadimak Ževalo. Međutim, s obe strane granice postaće poznatiji pod imenom Džeronimo.

U to vreme poglavica Mimbrenosa bio je čuveni Mangus Kolorado. Godine 1864, kad je napunio 17 godina, Džeronimo će biti primljen u ratni savet. Gotovo iste godine oženiće se Indijankom koja se zvala Alo-pe.

Pleme Mimbrenosa živelo je tada u miru s vlastima meksičke države Čihuahua. Apači su bili podigli svoj logor u blizini malog gradića Prezidio del Hanos, na teritoriji te države. Guverner susedne države bio je svirepi general Karosko. Saznavši da su se Apači ulogorili u okolini Hanosa, on je odmah sa jakim odredom vojnika, mada nije imao dozvolu države Čihuahua, prešao granicu i napao Mangusov logor. Mangus je u

to vreme bio sa svojim ratnicima u Hanosu. U logoru su ostali samo deca, žene i starci.

Kad se Džeronimo, koji je takođe bio sa Mangusom u Hanosu, vratio u logor našao je mrtva tela svoje žene, majke i dece.

Od tog dana Džeronimo je postao neprijatelj celog sveta. Uskoro potom umro je Kočiz, a Mangus je mnogo ranije ubijen. Komandu Apačima preuzeo je Džeronimo. Samo sada nije vodio svoje Mimbrenose, nego Kočizove Čirikauhua kojima je bio prišao. Neutoljiva žeđ za osvetom terala je ovog hrabrog čoveka iz jedne akcije u drugu.

Taktika iznenadnog napada i brzog povlačenja bila je osnovna crta njegovog načina ratovanja. On sam bio je prema opisima savremenika neobično hrabar, visok oko 180 santimetara, a težak preko 90 kilograma. Nos mu je bio širok i debeo, čelo usko, brada četvrtas-

ta i snažna, oči tamnozelene, a usne su mu bile tanke, dugačke i prave, slične ivici rane koja zarašćuje.

Od ranog detinjstva, pa do 1886. godine, kada je počeo da pregovara sa generalom Krukom, Džeronimo je bio uporan neprijatelj bledolikih. Ipak u jednom trenutku, ubeđen da je borba beznađna, odlučio je da se preda. Međutim, neslaganje generala Šeridana sa načinom na koji je general Kruk vodio pregovore sa Indijancima, prekidanje i incident koji se desio za vreme pregovora, sve je to jačalo i budilo staru mržnju Džeronima prema ljudima, koji ubijaju nezastičene žene i decu, prodaju alkohol Indijancima, potom ih kažnjavaju što su pijani, a skoro nikad ne održe datu reč.

Krajem marta 1886. godine u liticama Ambidoze, sastali su se general Kruk i Džeronimo. Istog dana postignut je sporazum o prekidu neprijateljstva. Uveče, u Indijanski logor došao je neki belac po imenu Tribole. On je Indijancima prodao viski. Oni su se izopijali. Poglavice Old Alčis i Ka-Ja-Ten-Ne izvestili su o ovome generala Kruka čije se logor takođe nalazio u blizini apačkog, tražeći da im dozvoli da oteraju trgovca. Kruk je odbio njihov zahtev.

Iste noći Džeronimo i 20 ratnika, praćeni ženama i decom, pobjegli su u pravcu planina. Kupili su alkohol od trgovca i strah od kazne ih je izgleda naterao da beže. Mesec dana kas-

nije neprijateljstva su ponovo počela. U međuvremenu, general Kruk je dao ostavku na svoj položaj i na njegovo mesto naimenovan je general Nelzon Majls.

Ovaj general odlučio je da uništi Džeronima, ubije ili zarobi. Praktikovao je i naredio da trupe stalno progone Apače, a kad se one umore da budu zamenjene svežim i odmornijim. Cela vojska jačine 5000 ljudi bila je podeljena na male letеće odrede i ovi su potom naizmenično progonili 20 ratnika Apača.

Hajka je počela. Oko svakog, pa i najmanjeg izvora postavljena je zaseda. Na farmama su se smenjivale straže naoružanih vojnika. Između vlada Meksika i SAD postignut je sporazum da jedinice generala mogu preći granicu kad se za to ukaže potreba.

Ipak Apači su i dalje napadali farme u dolini reke Santa Kruz. Jednom prilikom opljačkali su neku farmu, pobili momke koji su radili na njoj, a vlasnika, njegovu ženu i devojčicu odveli sa sobom.

Pošto je bio prisiljen da gleda kako Apači muče njegovu ženu vlasnik farme je poludeo. To mu je spaslo život. Apači su ga pustili, a njegovu ćerku povelili dalje sa sobom. Jedan Majlsov odred koji se zatekao u blizini popaljene farme počeo je da goni Apače. Indijanci su naišli na sedamdeset meksičkih razbojnika sa kojima su morali da stupe u borbu. Jedna Indijanka je poginula.

Ubijen je i konj na kome je jahao Indijanac koji je nosio zarobljenu devojčicu. Ona je iskoristila zabunu koja je nastala pobegla u visoku travu i sakrila se. Malo kasnije naišli su vojnici, našli devojčicu i predali je njenom ocu, koji je uskoro ozdravio. Džeronimo je sa svojim ratnicima izbegao sukob sa razbojnicima i pošao dalje. Na poprištu je ostao samo onaj Indijanac čiji je konj ubijen. Meksikanci su pokušali da ga zarobe. On se očajnički borio. Ubio je 7 razbojnika i uspeo da pobegne.

Apači su prešli granicu i sklonili se u Meksiko. Zaustavili su se u planini Pinito u severnom delu države Sonora.

Bitka se u početku razvijala u korist Apača. Tešto sakriveni iza stena i raspoređeni u krug oni su otvorili žestoku vatru na vojnike, koji su počeli da uzmiču. Apači su ovo iskoristili i pobegli dalje na jug. Obeshrabreni vojnici nisu ni pokušavali da ih dalje gone.

Petnaestog maja kapetan Hetfild pronašao je Džeronimov logor u jednoj dolini između reka Santa Kruz i San Pedro. Apači nisu bili u logoru i kapetan je uspeo da zarobi njihove konje. Dva dana kasnije Džeronimo ga je vešto uvukao u zasedu, ubio dva vojnika i preoteo zarobljene konje bez sopstvenih gubitaka.

Mesec dana kasnije odred kapetana Lautona, specijalno obučeni i pripremljeni, pošao je u novu poturu za Apačima. Oni su se sklonili u planine. Mesec dana uzaludnog progona i potera ostali su bez ikakvih rezultata.

Bojeći se da bi se ostali Apači, koji su sada živeli u miru, mogli bridružiti Džeronimu, general Majls je počeo razmišljati da ih preseli u neku drugu susednu državu. Poručnik Parker mu je predložio jedno rešenje: trebalo bi pozvati Apače u tvrđavu pod izgovorom da će vršiti prebrojavanje, a potom ih zarobiti i sprovesti u Teksas ili Novi Meksiko. General je odbio ovaj predlog smatrajući ga prevarom.

Uskoro posle toga stiglo je naređenje iz Vašingtona da se Apači presele na Floridu. Majls je bio primoran da prihvati predlog poručnika Parkera. Komandant Apačke tvrđave bio je pukovnik Vejd. On je naredio da svi Apači moraju doći na prebrojavanje. Ne sluteći nikakvo zlo, oni su se odazvali pozivu. Čim su ušli u tvrđavu, vojnici su zaposeli sve izlaze, a pukovnik Vejd im je, pročitao naredbu da moraju biti premešteni na Floridu. To se dogodilo 20. avgusta 1886. godine.

Nekoliko dana kasnije Apači su potrpani u železničke vagon-e i upućeni prema Floridi. Džeronimo, Nacite, njegov najbolji i najodaniji ratnik i 17 njihovih drugova bili su još na slobodi.

Uskoro, granicom je prostrujila nova vest: „Džeronimo hoće da se preda!” Ovu vest je poneo farmer, Hoze Marija iz Fronteraza. On se navodno sastao sa dve Indijanke i one su mu saopštile ovu novost.

Nedaleko od Apačke tvrđave živeo je jedan Indijanac iz plemena Čirikahua koji je odavno napustio Džeronima i sada je mirno obrađivao zemlju. General Majls je odlučio da zamoli tog Indijanca da pođe do Džeronima i da zamoli da povede pregovore o miru. Taj Indijanac se zvao Ka-E-Ta. On i jedan drugi Indijanac po imenu Martine određeni su da pođu Džeronimu. Njima su se u Fronterazu pridružili, Hoze Marija i Tom Horn.

Dvadeset trećeg avgusta 1886. godine Ka-E-Ta i Martine našli su idući ispred ostalih na obali reke Baviste logor Džeronima. Oni su obavestili Džeronima da poručnik Gejtvud želi da se sastane sa njim. Džeronimo je zadržao Ka-E-Ta kao taoca, a Martine se vratio i iz-

vestio poručnika da poglavica Džeronimo pristaje da se sastane s njim, ali pod uslovom da nijedan vojnik ne pođe sa poručnikom u indijanski logor. Poručnik je pristao na te uslove.

Dva dana vođeni su pregovori u apačkom logoru. Džeronimo je pristao da se preda generalu Majlsu. Trećeg septembra Džeronimo i general Majls susreli su se u klisuri Skelet.

Uslov za prekid neprijateljstva je bio: bezuslovna predaja i povinovanje zahtevima vlade u Vašingtonu. Indijanci, izmučeni dugim ratovanjem, pristali su.

Apači su istog dana po završetku pregovora odvedeni u tvrđavu Bovi, ukrcani na voz i odvedeni u Floridu. Među njima su bili i izvidnici Martine i Ka-E-Ta. Nikakva protivljenja niti isticanja zasluga za okončanje rata nisu im pomogla. Oni su bili Apači i kao takvi morali su da se isele. Proveli su 36 godinu u ropstvu. Kad su napokon vraćeni u Arizonu zatražili su od vlade da im isplate zaostale dnevnice, 2 dolara dnevno koje su im pripadale kao izviđačima. Vlada je odbila njihov zahtev.

Po pritisku javnog mnjenja, Apači koji su naseljeni u Flori-

du premešteni su kasnije, 1907. godine, u rezervat Sil u Oklahomi. Još nekoliko godina kasnije, dr. Rok Klaud, čistokrvni Indijanac koji je završio univerzitet u Jalu, izdejstvovao je da se Apači presele u jedan

novi rezervat u Novom Meksiku. Od 700 pripadnika ovog plemena upućenog u Floridu u životu je ostalo svega 250.

Danas je to malen poljoprivredni narod koji teško obrađuje zemlju Novog Meksika.

Pišite nam!

**Odgovore
na vaša
pisma
naći ćete
u**

PANORAMI

**SVAKOG
1, 10. i 20.
U
MESECU**

CRTANI ROMANI

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca 10 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

20. april 1971.